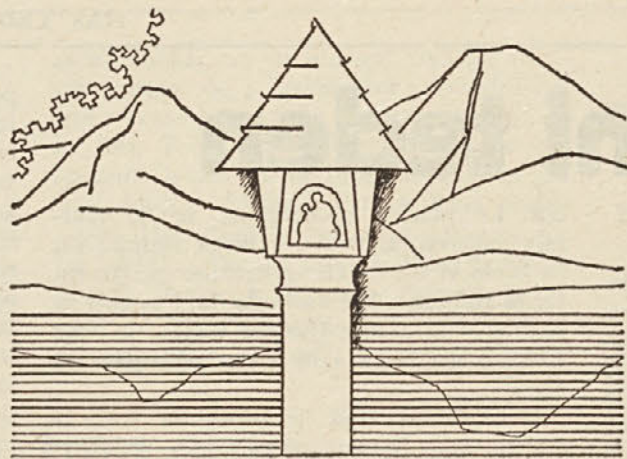

Ruski prodor na Srednji vzhod

Vlade in vladarji prihajajo in odhajajo, narodi in njihove koristi pa ostajajo. Ta resnica je očitna prav posebno v ruski politiki. Kot so nekdanji carji širili ruski vpliv in moč v srednji Aziji, na Daljnem vzhodu, skušali preko iranskega višavja prodreti do toplega Indijskega oceana, pa pri tem ohraniti svoj vpliv in moč v Evropi, zlasti na Balkanu, prav to delajo sedaj njihovi rdeči nasledniki.

Rusija je iskala pot do toplih morij vsaj od carice Katarine II. sem, ko je upala v zvezi z Avstrijo rešiti vzhodno vprašanje z razdelitvijo Turčije, zagospodovati nad Črnim morjem in si zagotoviti pot vanj in iz njega z zasedbo Carigrada in Dardanel. Njeni nasledniki vse do Stalina so zasledovali ta cilj, ne da bi jim ga uspelo doseči. Glavna ovira pri tem so jim bili skozi več kot sto let Angleži, v letih po drugi svetovni vojni pa Amerika.

Stalin je zahteval od Turčije oporišča v Dardanelah, se skušal utrditi v Iranu in ob koncu druge svetovne vojne ostati tam, moral je pa na obeh krajih popustiti, ko se je Amerika tem njegovim načrtom uprla. Da bi preprečila nova ruska osvajanja, je Amerika ustanovila v Evropi obrambno zvezo NATO in jo raztegnila s Turčijo vse tja do Srednjega vzhoda. Tam naj bi tvoril trdno ograjo proti ruskim poskusom prodora na jug in jugovzhod CENTO, obrambni sistem, v katerem so bile povezane Turčija, Pakistan, Iran in Irak ter Anglija in Francija. Amerika je bila tej zvezi le pridružena, zato ta ni mogla nikdar prav izpolnjevati svoje naloge. Ni še bila dobro organizirana, že je prišlo v Iraku do prevrata in je ta zvezo zapustil.

Še predno je prišlo do tega, je Rusija preskočila ograjo CENTO in segla v Egipt, kjer je Naser začel obsežno propagando za združitev vseh arabskih sil in njihovo enotno politiko in nastopanje proti sosedom. Naser je pograbil sueški prekop in Rusi so mu začeli graditi novi velikanški Asuanski jez in elektrarne na njem, ko sta Amerika in Anglija njegov zadevni predlog zavrli. Anglija in Francija sta se povezali z Izraelom in skušali spraviti Nasera na kolena z vojaško silo. Ko so bile Naserjeve vojske poražene tako na meji z Izraelom in na Sinaju, kot na področju sueškega prekopa ter se je Naserjevo letalstvo le s tem, da je poiskalo zavetje na letališčih v Savdski Arabiji, ga je rešila Amerika, ko je zahtevala ustavitev sovražnosti in obnovo stanja pred začetkom vojnih operacij.

Anglija, Francija in Izrael se ameriško-ruski zahtevi niso mogli upirati, sami ruski se brez dvoma bi, posebno s tiho ameriško podporo. Naserjev ugled je po angleško-francoskem neuspehu porastel, z njim pa je porastel tudi ugled in vpliv Rusije v Egiptu in v vsem arabskem svetu. Sovjeti so začeli pošiljati svoje orožje in tehnično pomoč v Sirijo in Irak, pa tudi v Alžirijo, ki se je v onih letih ravno otrsala francoske oblasti.

Amerika, Anglija in Francija hodijo v svoji politiki na Srednjem vzhodu precej vsaka svojo pot, zasledujejo svoje lastne, dostikrat koristne in pozabljajo pri tem na splošno korist svobodnega sveta in stvar človeškega napredka in svobode. S tem dajejo Rusom vedno nove možnosti za širitev njihovega vpliva in ustvarjanje nerazpoloženja proti svobodnemu Zahodu.

Do posega Rusije v Egipt s prodajo orožja jeseni 1955 je bil ves Srednji vzhod sicer nekam nemiren, toda trdno na strani svobodnega sveta, od tedaj pa do danes je Rusija tam veliko dosegla na škodo zahodnega vpliva. Danes nimajo Rusi trdne opore le v Egiptu, ampak tudi v Siriji in Iraku, za sebe pripravljajo tla v Iranu, s katerim so sklenili dogovor o večji dobavi vojne opreme v zameno za olje in naravni plin, ki bo teklen v Rusijo iz Irana po posebnem vodu. Rusi skušajo ustvariti čim boljše odnose s Pakistanom in posebno z Afganistanom, kjer so se Združene države nekaj časa dosti uspešno upirale porasti ruskega vpliva.

Rusi so stopili precej trdno v Jemen, kjer zdaj podpirajo skupaj z Naserjem republikanski režim v državljanski vojni proti kralju Badru, ki mu pomagata savdski kralj Fejsal in jordanski kralj Hussein, na tistem pa tudi Angleži.

Šentruperška gospodinjska šola - s krasnim uspehom

V nedeljo, dne 30. aprila, so bila zopet na stečaj odprta vrata pri šolskih sestrah v Št. Rupertu.

Razstava ročnih del in kuhinjskih izdelkov je privabila prijatelje in radovedneže iz mesta in podeželja, da se na lastne oči prepričajo o uspešnem delu deklet gospodinjske šole. Za delavnik in za praznik, za godovanje in ženitovanje je bila miza pogrnjena, naložena in obložena. Tokrat so nam pokazali celo odojka. Razveseljivo je bilo gledati mladino in opazovati vrsto ženinov, ki so si ogledovali dobrote za želo-dec. Marsikatera mama si je dejala, bom pa še jaz poslala svojo hčerko v to šolo.

V prvem nadstropju pa je bila v dveh velikih prostorih razstava ročnih del. Spretnost dekliških rok je pod umnim vodstvom sestre Metodije pričarala okusna ročna dela na vseh področjih družinskega življenja. Obleke, posteljnina, okraski, namizni prtji in vrsta drugih ročnih izdelkov je bilo razstavljenih, pri vsakem izdelku pa tudi zapisano ime umetnice, da je vsaka mati lahko občudovala izdelek svoje hčerke.

Dekleta pa niso pripravila le užitka za želo-dec in za okus, marveč tudi kulturno prireditev, katero so ob 16. uri ponovili, ker pač dvorana ne bi mogla sprejeti vseh obiskovalcev naenkrat. Brez vsakega pretiravanja lahko ugotovimo, da je bilo na obeh

prireditvah nad tisoč ljudi. S takim obiskom koroški Slovenci tudi vsako leto znova dokazujemo spoštovanje in ljubezen do naših šolskih sester in njihovega dela.

Le škoda da naši koroški mogočenci, ki bi tako radi v tajnem postopku ugotavljali število Slovencev, ne vidijo nas in našega števila in našega dela. Mi se ne skrivamo. Zakaj si ti gospodje niso ogledali 23. aprila v Celovcu slovenskega zbora v Domu glasbe, zakaj niso prišli 30. aprila v Št. Rupert. Še in še bodo imeli priložnost, da nas vidijo.

Po pozdravni besedi gojenke je spregovoril naš marljivi kulturni delavec vogrški župnik g. Vinko Zaletel. Kakor je lastno samo njemu, je govoril iz življenja za življenje. Naglasil je potrebo, da se mlado deklet temeljito pripravi za življenje, da bo tako dorasla veliki in težavni nalogi, ki jo čaka kot gospodinj in mater v družini. Tako obsežno izobrazbo pa nudi le šola, ki poleg kuhinjskih spretnosti in znanja v šivanju posreduje tudi izobrazbo srca. Srčna dobrota in milina je tista sila, katera v življenju izravna vsako težavo in ozdravi vsako bolečino. Take izobrazbe tujina dekletu ne mora dati. Kakor je zaslužek nujno potreben, tako je srčna izobrazba važnejša, ker ta spremlja človeka vse življenje. (Dalje na 4. strani)

Dr. Tischler — 65-letnik

Dne 8. maja 1967 praznuje ravnatelj, dvorni svetnik dr. Joško Tischler, svoj 65-letni jubilej sredi dela za narod, ki mu je posvečal v življenju vse svoje sile in sposobnosti. Že večkrat je bilo v našem glasilu vsaj v glavnih obrisih nakazano, kaj vse je žrtvoval dr. Tischler za koroške Slovence, v čem so njegove zasluge za slovenski narod. Zato danes ne bomo navajali podrobnosti njegovega obilnega dela, temveč hočemo ob tej priliki poudariti le, da bo ostalo Tischlerjevo ime v zgodovini ne- ločljivo povezano z usodo koroških Slovencev. Z nami je dr. Tischler trpel, z nami veroval, z nami doživel dan ustanovitve Slovenske gimnazije, ki jo vodi uspešno že deset let. V ta zavod je dr. Tischler vložil najlepša in najplodnejša leta svojega delovanja. Na to je ponosen sleherni Slovenec, ker ve, da dorašča tu nov rod, ko bosta mogla nanj graditi tako narod kot država.

Ob 65-letnem jubileju se zahvaljujemo koroški Slovenci dr. Tischlerju za ves njegov trud v službi svojega ljudstva na Koroškem, za vso ljubezen, ki je bila v obilni meri deležna naša mladina, za zgled, ki ga je vedno dajal kot požrtvovalen rodoljub.

Želimo, da bi nam ljubi Bog ohranil dr. Tischlerja še dolgo med nami, saj pre-dobro vemo, kaj nam vsem pomeni in kako krepko podpira, usmerja in sooblikuje življenjsko rast koroških Slovencev.

V Montrealu odprli „Expo 67“

Generalni guverner Kanade Roland Michener je v teke, 27. aprila, odprl največjo razstavo v zgodovini »Expo 67« ob navzočnosti 7000 častnih povablencev. Slovesnost je bila na »Place des Nations« na otoku Sv. Helene sredi reke Sv. Lovrenca.

Guverner je govoril v francoščini in angleščini. Med njegovim govorom so letale po zraku skupine letal, zvonovi vseh cerkva so zvonili, tulile so sirene ladij v pristanišču, topovi pa so streljali salve. Okoli simboličnega plamena, ki ga je nekoliko prej prižgal predsednik vlade Lester Pearson, so plapolale zastave 73 držav, ki sodelujejo na tej razstavi, ki bo odprta do 27. oktobra.

Predsednik vlade Pearson je poudaril pomen razstave v okviru proslav ob stoletnici kanadske zveze. Dodal pa je, da je »Expo 67« mnogo več kakor velik kanadski dosežek: »je spomenik človeški slavi«.

Slovesnosti je prisostvovalo nad 3000 častnikarjev od skupnih 15.000, ki so akreditirani pri »Expo«.

Srečanje v Bonnu s pozitivnimi rezultati

Adenauerjev pogreb prinesel zbližanje med ZDA, Bonnom in Parizom

Pogrebi državnikov postajajo čedalje bolj priložnost za neuradne vrhunske sestanke, kakor spet dokazuje Adenauerjev pogreb v torek, 25. aprila.

Po pogovorih ameriškega predsednika Johnsona v Bonnu z zahodnonemškimi zveznim kanclerjem Kurtom Georgom Kiesingerjem in francoskim predsednikom generalom de Gaullem v Bonnu, se zdi, da je led prebit v odnosih med temi tremi državami.

Johnson in Kiesinger sta dan po pogrebu razpravljala več kot dve uri med štirimi očmi in nato v navzočnosti svojih zunanjih ministrov in svetovalcev. Kot bistven uspeh tega srečanja je Johnson objavil, da sta se s Kiesingerjem sporazumela, da se bosta v prihodnje med seboj stalno in natančno posvetovala, predno bi ena izmed obeh vlad hotela kaj skleniti.

V istem času pa je v Parizu zasedal pod predsedstvom generala de Gaulla francoski kabinet, ki je razpravljal o pogovorih

de Gaulla z ameriškim predsednikom Johnsonom v Bonnu. Francoski minister za informacije Gorse je po seji izjavil, da bo prišlo kmalu do srečanja med de Gaullem in Johnsonom, to pa ali v Franciji ali v Združenih državah Amerike. V sporočilu so izrecno naglasili, da so potekali bonnski pogovori med obema predsednikoma v pristrnem vzdušju.

Srečanje med Johnsonom in de Gaullem bi se moglo vršiti že v mesecu juliju, ko bo francoski predsednik obiskal svetovno razstavo v Montrealu v Kanadi. Doslej je de Gaulle čisto iz protokolarnih razlogov stalno odklanjal srečanje z Johnsonom izven Evrope.

Tudi zahodnonemškega zveznega kanclerja je Johnson formalno povabil v Združene države Amerike. Ta pa naj bi obiskal ZDA še pred srečanjem z de Gaullem. Predsednik Johnson je na tiskovni konferenci v Bonnu naglasil, da pri pogovorih s Kiesingerjem niso izdali nobenih važnih in hitrih sklepov.

Rusi so segli tudi že preko Arabije in Egipta v Somalijsko v Afriki, kjer so si zgradili trdno oporišče s tem, da so izvežbali in opremili z vsem potrebnim orožjem njene oborožene sile in ji nudijo tehnično pomoč. Somalijska obvladuje z afriške strani vhod v Rdeče morje iz Indijskega oceana in iz nje je mogoče natančno nadzirati ne le dober del arabskega sveta vse tja do Perzijskega zaliva, ampak tudi dober del vzhodne Afrike.

Tudi v zahodnem delu arabskega sveta so si Rusi ustvarili svoje oporišče. Stalno in bogato podpirajo Alžirijo, ki je zašla pod njihovim vplivom na levičarsko pot že pod predsednikom Ben Bello in hodi po njej pod njegovim naslednikom Boumediennom. Rusi so pomagali ustvariti Alžiriji v severni Afriki poleg Egipta najmočnejše oborožene sile. Te so danes, tako trdijo zahodni opazovalci, močnejše od skupnih oboroženih sil njenih sosedov Tunisa in Maroka.

Svobodni svet z Ameriko na čelu se zaveda važnosti Srednjega vzhoda tako zaradi njegovega strateškega položaja kot tudi zaradi njegovih petrolejskih ležišč, ki so nepogrešljive za gospodarstvo in blagostanje svobodne Evrope, zato se s tega prostora ne more prostovoljno umakniti. Tako je do neke mere razumljivo, da nekateri svetujejo Washingtonu, naj poseže v Aden, predno bo mogel ta preiti v Naserjeve roke, in od tam varujejo koristi svobodnega sveta namesto Velike Britanije.

Rusi kažejo svobodni Evropi miren, prijazen obraz, ker se zavedajo, da tam trenutno ne morejo nikamor, niso pa opustili mrzle vojne na Srednjem vzhodu, kjer upajo v njenem okviru doseči to, kar jim je v preteklosti vedno znova spodletelo. V Washingtonu, izgleda, tega v veliki želji po »pomiritvi« z Moskvo ne marajo videti, ali pa vidijo, pa molče, da ne bi »pomiritvi« škodovali.

A. D.

Politični teden

POLOŽAJ V GRČIJI PO VOJAŠKEM UDARU

Kot smo poročali že v zadnji izdaji Našega tednika, je v Grčiji pred 14 dnevi prevzela vso oblast armada. Kralj je razveljavil velik del ustave. Vse zveze v Grčijo so bile prekinjene in meje zaprte. Po atenskih ulicah so vozili tanki, ljudem in vozilom pa so prepovedali gibanje.

V Beogradu so ujeli oddajo osrednje radijske postaje grških oboroženih sil. Sporočila je, da je nova grška vlada pod vodstvom Konstantina Kolijasa prisegla grškemu kralju. Konstantin Kolijas je star 66 let in je bil doslej vrhovni tožilec pri kasacijskem sodišču. S politiko se ni ukvarjal. Načelnik generalštaba grških oboroženih sil je v novi vladi podpredsednik in obrambni minister. V vladi sta tudi dva topniška polkovnika. Tako je samo ministrski predsednik civilist, vsi drugi ministri so vojaki. Bivšega grškega premiera Georga Papandreuja in njegovega sina Andreasa so aretirali ter ga obdolžili veleizdaje. V zaporu so voditelji združene demokratične leve in več armadnih častnikov. Natančno število zaprtih politikov ni znano.

Grško-turška meja je še naprej zaprta. Čeznjo bodo smeli samo ameriški vojaki, ki služijo v enotah atlantskega pakta.

Atenski radio je objavil deklaracijo nove grške vlade. Za vojaški udar so se odločili zato, ker menijo, da bi volitve, ki bi se morale vršiti 28. maja, pripeljale deželo v anarhijo. Udar ni niti v korist leve in niti v korist desnice. Vlada obljublja, da bo omogočila normalno parlamentarno življenje, brž ko bo mogoče, in da bo spoštovala državljanske pravice. Turška časopisna agencija pa je poročala, da je kralj razveljavil tudi zakon o prepovedi smrtnih kazni za politične delikte.

Enote grške armade na Cipru so dobile ukaz, da ne smejo iz svojih oporišč. Poveljnik teh čet je general Grivas in je neposredno podrejen grškemu generalštabu. Nadškof Makarios je sklical izredno sejo ministrskega sveta, da bi preučili položaj v Grčiji.

V Pariz, Carigrad in Rim prihajajo poročila le po veleposlaništvih teh držav v Atenah. Nanje se sklicujejo tuje časopisne agencije, ko poročajo, da je bil prvi sklep vojske, potem ko je prevzela oblast, da aretirajo voditelje političnih strank. Kanelopulos, ki je bil do vojaškega udara predsednik vlade, so postavili pod prisilno zaščito. Kanelopulos se baje ni upiral vojakom, ki so prišli ponj in mu povedali, da je ta ukrep storjen v njegovo lastno korist.

Britanska vlada je dobila sporočilo svojega veleposlaništva iz Aten, da je položaj v grškem glavnem mestu miren.

Vojaška sodišča po vsej Grčiji

Po vsej grški državi so ustanovili vojaška sodišča, vključno na Kreti. S tem hočejo nastopiti proti tistim, ki se ne bi hoteli ravnati po novih določbah izjemnega stanja. Radio je javil, da morajo do srede preteklega tedna vsi državljani, ki posedujejo orožje, tega oddati.

Kralj vodil sejo ministrskega sveta

Grški kralj Konstantin je v četrtek, 20. aprila, predsedoval na prvi seji nove vojaške vlade. S tem je postalo jasno, da je bil v sporazumu z vojsko pri udaru.

Po seji se je kralj s člani vlade, od katerih je nosila večina generalske uniforme, skupno fotografiral. Kralj sam je bil oblečen v slavnostno uniformo feldmaršala. Vest o kraljevi udeležbi na vladni seji je javil tisku zastopnik kraljeve palače Tatoi. Seveda je tudi možno, da se je sastal z vlado proti svoji volji.

Novi grški ministrski predsednik Kolias je pred sestankom s kraljem Konstantinom sprejel v Atenah ameriškega veleposlanika Talbota. Zastopnik ameriškega zunanjega ministrstva je izjavil, da njegova vlada po prevratu armade natančno preizkuša položaj, ki bi mogel vplivati na nadaljnje dobave orožja in gospodarske pomoči Grčiji.

Evropski svet v Straßburgu proti diktaturi v Grčiji

V Straßburgu, kjer zboruje Evropski svet, pa je večina zastopnikov sprejela resolucijo, ki zahteva zopetno vzpostavitev demokracije in zaščito človeških pravic v Gr-

čiji. Le peščica zastopnikov se je vzdržala glasovanja. Izjavo grškega zastopnika, da bodo vrnili deželi »normalno parlamentarno življenje, brž ko bodo dani pogoji za svobodno izražanje ljudske volje«, je zbor Evropskega sveta vzel z nezaupanjem na znanje.

Grško-ciprski tisk je pisal, da zveza z Grčijo, tako imenovana »Enosis«, sedaj ni izvedljiva, ker bi bila to »zveza z diktaturo«.

IZJAVA AMERIŠKIH PREDSEDNIKOV V PUNTA DEL ESTE

Predsedniki ameriških republik, med katerimi je bil tudi predsednik Johnson, so zaključili konferenco v Punta del Este (morsko letovišče v Urugvaju). Podpisali so končno izjavo, s katero napovedujejo ustanovitev latinskoameriškega skupnega tržišča in se obvezujejo, da bodo »v kolikor mogoče večji meri uresničili socialni, svobodni, pravični in demokratični red«. Dokument določa, da bodo skupno tržišče ustanovili postopoma in bo začelo delovati najpozneje v petnajstih letih. S tem v zvezi pravi izjava: »Ta velika naloga bo okrepila zgodovinske vezi, spodbujala bo industrijski razvoj in utrditev industrijskih podjetij v Latinski Ameriki ter bo omogočila temu področju, da zavzame v mednarodnih zadevah svojo zaslužno vlogo.«

Izjave ni podpisal ekvadorski predsednik Arosemena, ki je poudaril, da je »neprimeren« in ni v skladu z latinskoameriško stvarnostjo.

Delo konference je zaključil urugvajski predsednik Gestido. Ob podpisu dokumenta je na kratko govoril predsednik Johnson.

Izjava predsednikov vsebuje med drugim naslednjih osem točk: 1. Latinska Amerika bo ustanovila skupno tržišče. 2. Materialna

podlaga za latinskoameriško gospodarsko integracijo bo temeljila na večdržavnih načrtih. 3. Poenotili bodo napore, da se bistveno povečajo dohodki iz zunanje trgovine Latinske Amerike. 4. Modernizirali bodo življenjske pogoje kmečkih slojev in na splošno bodo povečali kmetijsko proizvodnjo (zlasti živil) v korist Latinske Amerike in ostalega sveta. 5. Spodbujali bodo javno šolstvo in funkciji gospodarskega razvoja. 6. Znanost in tehnologija bosta postavljeni v službo narodov. 7. Razširili bodo programe za izboljšanje zdravstvenih pogojev ameriškega ljudstva. 8. Ukinili bodo nepotrebne vojaške izdatke.

U TANTOVE IZJAVE OB POVRATKU IZ AZIJE

Glavni tajnik Organizacije združenih narodov U Tant se je po petnajstih dnevih potovanja po petih azijskih državah vrnil pretekli teden v New York. Obiskal je Cejlon, Indijo, Nepal, Afganistan in Pakistan. Ob prihodu na letališče je izjavil: »Vietnamsko vprašanje je prevladovalo v vseh posvetovanjih, ki sem jih imel s poglavarji držav, ki sem jih obiskal, ki so vsi zelo zaskrbljeni in nemirni. Naša izmenjava misli je bila zelo koristna in strinjali smo se o naslednjem: 1. Mirna rešitev spora se lahko doseže samo s pogajanjem in ne z vojaškimi sredstvi. 2. Vietnamsko vprašanje morajo rešiti Vietnamci sami. 3. Glavni smoter mora biti povratek k ženevskim sporazumom iz leta 1954.

U Tant je nato poudaril v zvezi z bombardiranjem Hajfonga, da je vsaka zaostritev vojne sedaj obsojanja vredna v trenutku kočljivih pogajanj in zasebnih poizvedovanj glede miru. Na koncu je izjavil, da po njegovem mnenju Združeni narodi lahko sprejmejo mirovno pobudo v sedanjem trenutku.

Severnovietnamsko zunanje ministrstvo je odbilo predlog Združenih držav Amerike in Saigona, naj bi razširili demilitarizirano področje med obema Vietnamoma.

... in pri nas v Avstriji

AVSTRIJSKA POMOČ LESOTU, AFRIŠKI DEŽELI V RAZVOJU

Avstrija bo pomagala mali državi v razvoju Basuto v Afriki.

Britanski protektorat Basuto je postal neodvisen v ponedeljek, 3. oktobra 1966, in dobil novo ime »Lesoto«. To ozemlje meri 31 tisoč kvadratnih kilometrov in šteje okoli en milijon prebivalcev, od katerih je samo dva tisoč Evropejcev, ki so zbrani v prestolnici Maseru. Približno 95 odstotkov prebivalcev, ki govorijo jezik »sesoto«, je nepismenih. Deželica Lesoto je popolnoma obkoljena z ozemljem Južnoafriške republike. Državica je močno siromašna. Njeno glavno bogastvo je živina. Skoraj dvestotisoč prebivalcev je odšlo na delo v rudnike in tovarne Južnoafriške republike. V ospredju sta dve politični osebnosti: 51-letni Leabu Jonatan, ki je predsednik samoupravne vlade, ter vrhovni poglavar Molele II., ki je bil proglašen za kralja nove države; ta je voditelj glavne opozicijske stranke »kongresne stranke« Lesota.

Deželo Basuto je Velika Britanija zasedla leta 1868 in jo je leta 1895 razglasila za svoj protektorat.

Avstrija naj bi posredovala tej deželici tehnično znanje, odnosno naj bi ji poslala strokovnjake. V ta namen bosta šla v kratkem v Lesoto dva naša strokovnjaka za tujski promet, ki naj bi izdelala strokovnjsko poročilo o možnosti turizma v tej mali deželici, kajti Lesoto lahko računa z gosti iz Južnoafriške republike, dalje iz prekomorskih dežel, ki bi morebiti prišli na oddih v Južno Afriko, pa bi za razvedrilo obiskali še radi lepo gorsko pokrajino Lesoto.

Pogovori z ministrskim predsednikom Leabuo Jonatanom, katerega je nedavno povabil avstrijski zvezni predsednik Franz Jonas na Dunaj, so se končali z željo visokega gosta, da pričakuje njegova državica od Avstrije znanstveno pomoč in ne denarja.

Seveda namerava naša država temu primerno pomagati Basutu tudi drugače. Tako bi bila Avstrija pripravljena graditi vrsto novih elektrarn. Načrt pa bi izvedli v petih stopnjah.

Ime Avstrija je v Lesotu že tako na dobrem glasu. V misijonski bolnišnici »Roma« deluje sedaj gospa doktor Martha Sigmond, ki kot edina zdravnica skrbi za zdravje velikega dela prebivalstva. »Mati

naroda« je s hvaležnostjo imenoval ministrski predsednik Jonatan to Avstrijko iz Salzburga. Prav zategadelj upa premier, da bodo tudi drugi avstrijski zdravniki sledili zgledu gospe doktorice Sigmund in ji prihiteli na pomoč.

Vlada v Lesotu načrtuje gradnjo bolnišnic in medicinskih zavodov v deželi in je močno zainteresirana za avstrijske lekarniške izdelke. Deset do dvanajst mladenk iz Basuta naj bi se zaenkrat izobrazilo v Avstriji za medicinske sestre.

SINDIKAT ŽELEZNIČARJEV ZA RACIONALIZACIJO AVSTRIJSKIH DRŽAVNIH ŽELEZNIC

Sindikata železničarjev je v svojem uradnem organu pred kratkim priobčil pozitivno stališče k poročilu profesorjev.

Da nam bo jasno, za kaj gre, posezimo malo nazaj?

Ko je prevzel dipl. inž. dr. Ludwig Weiß 21. aprila lani posle prometnega ministrstva, je šel takoj na delo. Ker je bilo dr. Weißu znano že poprej, v kako težkem gospodarskem položaju se nahajajo Avstrijske državne železnice, je naročil »desetim modrim« samim znanstvenikom, naj bi temeljito in objektivno preiskali to zvezno podjetje. Tako poročilo desetih avstrijskih znanstvenikov, samih neodvisnih univerzitetnih profesorjev, bi potem tvorilo osnovo za obsežno reformo, katere cilj naj bi bil zmanjšanje zmerom večjega primanjkljaja. V tem krogu znanstvenikov so bili izvedenci: narodni gospodarstveniki, gospodarstveniki obratov, sociologi, železniški tehniki, graditelji mest in pravniki.

Poročilo, ki so ga medtem izbrani strokovnjaki izdelali, je sedaj sindikat avstrijskih zveznih železnice potrdil in ga označil kot bistven doprinos k ostvaritvi problema.

Načelnik sindikata železničarjev Fritz Prechtel je v njihovem uradnem organu poročal tudi o okoliščinah, ki so bile krive, da je položaj Avstrijskih zveznih železnice nezadovoljiv. Iz tega posnemamo nekaj najvažnejših točk:

1. Med obema vojnoma so zamudili pospeševanje elektrifikacije in s tem v zvezi racionalizacijo Avstrijskih državnih železnice (OEBB).

2. Prometna politika Druge republike je trpela na temeljnih hibah, da niso napravili nobene skupne zamisli za promet. To

SLOVENC

doma in po svetu

Papež imenoval dr. Pavla Robiča za monsignorja

Sv. oče Pavel VI. je imenoval dr. Pavla Robiča za svojega tajnega komornika in mu s tem podelil čast monsignorja.

Dr. Pavel Robič je dobro poznan v Rimu in tudi po svetu vsem slovenskim beguncem in izseljencem. Takoj po vojni mu je namreč sv. Sedež poveril skrb za slovenske emigrante v Rimu in v Italiji, ki jih je bilo tista leta tako veliko in so bili v tolikšnih potrebah. V ta namen je msgr. Robič s pomočjo škofa Rožmana odprl poseben center za begunce v hiši na via dei Colli št. 8 v Rimu, ki jo toliko slovenskih ljudi v inozemstvu prav dobro pozna. Tu biva še danes in od tu še vedno vrši dušnopastirsko službo med slovenskimi begunci po raznih taboriščih v Italiji. Še v tednu pred veliko nočjo je bil v Trstu, da je obiskal taborišče pri Sv. Soboti. Sv. Sedež je pred leti imenoval msgr. Robiča za člana papeške komisije za izseljence kot jo predvideva enciklika »Exul Familia«; v njej zastopa Slovence.

100-letnica rojstva pisatelja Etbina Kristana

15. aprila je poteklo sto let od rojstva pesnika, pisatelja in dramatika Etbina Kristana iz Ljubljane. Nastopil je leta 1899 z zbirko pesmi »Žarki in snežinke«; napisal je tudi daljšo vrsto črtic, povesti (Petrinčarjevo pomlajenje, leta 1914) in alegorično pripovedno penitev »Vitez Janec« (1902. leta), moderna realistična drama z živahnim konfliktom v Ibsenovem slogu. Nato je v jambski drami »Ljubislava«, ki jo je napisal 1907. leta, pokazal boj med poganstvom in krščanstvom, slovenstvom in nemštvom v Korotanu 8. stoletja. S »Karmom Brankovičem«, napisal leta 1909 z ibsenko problematičnim junakom, pa se je vrnil zopet k modernim dramam. V istem slogu obravnava drama »Samosvoj« (1910); nadaljnja dela so še: drama v verzih »Kraljevanje«, tudi leta 1910 in pa več enodejanskih komedij.

Pohvala »Desetnici« z ilustracijami Lidije Osterc

Na 4. mednarodnem sejmu knjig za otroke in mladino, ki je bil v Bologni od 5. do 9. aprila, je mednarodna grafična žirija, v kateri so bili prof. Attilio Rossi, dr. Walter Hergenrother, prof. Roberto Maccolini, prof. Remo Muratore in prof. Robert Ranc, izrekla posebno priznanje barvnim ilustracijam, ki jih je za »Desetnico« po besedilu Frana Milčinskega izdelala slovenska akademska slikarka Lidija Osterc iz Ljubljane. Knjiga je pred kratkim izšla pri založbi Mladinska knjiga v Ljubljani, izšla pa je tudi že v slovaščini, madžarščini in nemščini (v Zahodni Nemčiji). Založba Mladinska knjiga se pravkar dogovarja tudi za izdaje v nekaterih drugih jezikih. Na sejmu v Bologni je bila »Desetnica« med štirimi pohvaljenimi knjigami (ostale tri so bile iz Zahodne Nemčije, Italije in Češkoslovaške). Na razstavi izvornih ilustracij za otroke in mladino na istem sejmu pa so veliko pozornost zbujale tudi ilustracije Milana Bizovičarja, Anke Gošnik-Godec in Marlenke Stupica. Tudi razstavni prostor Mladinske knjige je imel ves čas sejma mnogo obiskovalcev in občudovalcev.

Trije slovenski dekani v Čilu

Zadnji čas so bili imenovani trije slovenski duhovniki za dekane, kar je posebna čast za nas Slovence, raztresene po svetu. Za dekana v dekaniji Curacautin je imenovan msgr. Janez Mohar, za dekana v dekaniji Angol, rev. France Kupljenik, in v dekaniji Rancagua-okolica rev. dr. Anton Trdan. Vsi trije slovenski duhovniki delujejo v Čilu že 28 let. Vsem trem dekanom čestitamo k imenovanju.

so vodili v zadnjih dvajsetih letih izključno po političnih vidikih na račun državnih železnice.

3. Zmogljivost Avstrijskih zveznih železnice in njeno gospodarsko stanje je bilo diskriminirano (zapoštevano) iz strankarsko-političnih razlogov.

4. Za odločno racionalizacijo so manjkala investicijska sredstva.

5. Pri ukinitvah lokalnih (stranskih) železniških prog je treba biti previden. Z racionalizacijo (vpeljava železniških avtobusov) lahko mnogo dosežemo.

6. Železnice imajo lepo bodočnost, to pa ne samo v tovarnem, ampak tudi v osebnem (poklicnem) prometu na območju večjih mest ter v brzem prometu, in sicer vobče med mesti.

7. Sindikat in osebno zastopstvo železnice sta pripravljena sodelovati pri modernizaciji in racionalizaciji Avstrijskih državnih železnice.

Ljubljanska Opera v Celovcu

V torek, 9. majnika, ob 19.30 bo gostovala v okviru kulturne izmenjave v Celovcu slovenska Opera iz Ljubljane. Ljubljanski umetniki bodo uprizorili opero »Soročinski sejem«, Modesta Petroviča Musorgskega.

SOROČINSKI SEJEM (Kratka vsebina opere)

Semanji dan v trgu Soročinci. Tudi Parasja je prišla z očetom Čerevikom na sejem. Medtem ko se oče ozira po kupcu, se hčerki približa Gricko, za katerega Čerevik izve, da je sin Golopupenka in je takoj pripravljen dati fantu hčer za ženo. Cigan pripoveduje strašne zgodbe o zlodeju in njegovem rdečkastem jopiču, ki na semanji dan še dandanes strašita. V mraku se iz krčme približata Čerevik in Kum. Tako ju najde stroga Čerevikova žena Hivrija, ki jo mož hoče potolažiti z novico, da je našel hčerki ženina, kar pa žena še bolj razjezi. Gricko spozna, da bo Hivrija nepremostljiva zapreka njegovi poroki, cigan pa mu ponudi kupčijo: Gricko naj mu obljubi par volov, cigan pa bo že kako napeljal, da pride fant do neveste. — Domá Hivrija moža zbudi in nažene iz hiše, sama pa se lepša za popoviča Afanasija, ki po svojem prihodu pospravi kup jedače. Ob trkanju na vrata Hivrija ljubečka skrije, v izbo pa pride Čerevik z gosti. Cigan je bil medtem z zgodba preplašil vse sejmarje, zato zadošča vsak čum, da se Čerevik in njegova družba ustrašijo. Mislijo na Rdečkasti jopič, dokler ne preprosijo Kuma, da jim pove to starodavno zgodbo. Ob koncu povesti se okno samo odpre in v njem se pokaze svinjski rilec. Čerevik in gostje se razbeže. — (Baletna pantomima). Zgodba o Rdečkastem jopiču in ljudsko praznoverje sta v sejmarjih razvnela domišljijo: ta je videl jopič, oni čarovnice, tretji večje in celo samega vraga. Po vasi straši Rdečkasti jopič v družbi s svinjskimi rilci... — Če-

revika in Kuma zasledujejo fantje s ciganom in Grickom, ker se je med sejmarji razvedelo, da je kmetu Čereviku tat ukradel kobilo. Fantje ujamejo »osumljenca« in pojasnjevanje nič ne pomaga. Zvežejo ju in gredo po sodnika. Čerevik se razveseli Gricka in ga hvali Kumu. Ta pa se

Ena družina smo

»Srce je ostalo isto,« sem bral pred kratkim v neki razpravi. V zadnjih desetletjih se je toliko spremenilo, srce pa je ostalo isto. In to srce teži in hrepeni po ljubezni in ljubi. Srce nas priganja, da tiste bolj ljubimo, ki so nam po naravi bližji. Enako nam veli tudi nauk o zapovedih ali morala.

Ljubimo svoj narod!

Veliki Spiragov katekizem, ki ima 765 strani in je preveden na dvanajst jezikov (izvirnik je nemški), pravi na 271. strani: »Če rečemo: Kristjan sme ljubiti svoj narod, je rečeno premalo. Treba je marveč reči: Kristjan mora ljubiti svoj narod. Tudi ljubezen do samega sebe in ljubezen do staršev ni samo dovoljena, marveč je zapovedana in zakaj moramo ljubiti narod, iz katerega izhajamo in ki mu pripadamo? Ker je pač narod velika družina, veliko krvno sorodstvo, in kakor krvne sorodnike bolj ljubimo nego tujece, tako moramo tudi svoj narod bolj ljubiti nego tujega. In kakor otrok lastno mater bolj ljubi nego tujo, ne da bi tujo zaničeval ali sovražil, tako moramo tudi mi svoj narod bolj ljubiti nego tujega, ne da bi tujega zaničevali ali sovražili.«

Jezik in narod

Eden od vidnih znakov narodnosti je materinska govorica. Pa tudi najpomembnejši znak narodnosti. Zato vidimo, da vsi narodi svojo govorico tako ljubijo in negujejo. Koliko slavospevov na materinsko govorico je bilo v vseh jezikih že izgovorjenih in zapisanih v prozi in v verzih! Kako je povelečeval slovensko materinsko govorico Anton Martin Slomšek! In kako lepo je govoril o slovenski materinski govorici genialni dr. Janež Evangelist Krek! Rekel je: »Jezik (materinski), pravijo, je samo običajno sredstvo! In vendar vedo, da je zvezan z našim srcem, zvezan z vsakim našim dihljajem, z najlepšimi spomini našega življenja! V tem jeziku smo prvič pozdravili svojo mater, zvezan je z veselimi in žalostnimi trenutki našega življenja. Ni mrtvo sredstvo kot denar v kupčiji! Premislimo, koliko smo dolžni svojemu narodu! Samo

začudi: zakaj mu pa nisi dal dekleta? Čerevik spozna, da je grešil, ker je snedel besedo. Ponovno obljubi Gricku hčer, če ga le reši. Fant odveže ujetnika, cigan pa spomni Gricka na obljubljeni vole in jih tudi dobi. — Žalostni Parasji Kum pripele Gricka. Čerevik hoče takoj svatbo in vse bi bilo prav, če se ne bi Hivrija vrnila domov. Fantje jo zgrabijo, Čerevik pa se zave, da je on gospodar in opravi zaročno ceremonijo, ki se konča z veselim plesom.

prejemali smo. Zato pa smo dolžni vračati svojemu narodu kot svojim staršem: ljubezen in hvaležnost, spoštovanje in pomoč!

Na naši gimnaziji v Celovcu je vpeljan kot jezikovna učna knjiga dr. Mirka Rupla: Slovenski jezik. V knjigi beremo: »Materin jezik je predragocena dediščina, ki smo jo dobili od svojih staršev. V tem jeziku smo spregovorili prve besede, z njim so združeni spomini na otroška leta in na leta mladosti, na najlepši čas človeškega življenja. Kakor pa sta mi govorila oče in mati, tako sta govorila ded in babica — vsi naši predniki pred sto in pred tisoč leti. Iz roda v rod je šla govorica, mila domača beseda. S to besedo so izražali davni rodovi kakor mi danes svoje veselje in žalost, zadovoljstvo in skrb, peli so in pripovedovali, hvalili in grajali, ukazovali in prosili, blagoslovljali in kleli, ljubili in sovražili — kakor je pač nanese življenje, ki ima toliko lepih in svetlih trenutkov, pa tudi bridkih in mračnih.

In če je katera reč naša, mar ni to naš jezik? Hiša je stala ob cesti, vzlet jo je čas, ogenj ali vojska; drevo, ki ga je vsadil ded, je podrl vihar ali mu je črv prežrl korenike. Jezik pa je preživel vse nesreče, ujme in vojske: kakor so ga naši predniki prejemali od staršev, so ga izročali sinovom in hčeram.

Zares, jezik je predragocena dediščina, zakaj v njem živi vsa preteklost našega naroda, ves njegov razvoj; v njem je več kot tisočletno izkustvo, veliko bridkosti, nekaj tudi veselja. Beseda ni prazen zvok, beseda je izraz človekove notranjosti, njegovi misli in čustev.

Jezik, materinska govorica nas povezuje v en narod, v eno družino. Do kamor sega naša materinska govorica, do tja sega naš narod.

Naš jezik je lep, blaglasen. Tujec, Švicar, je rekel o našem jeziku, da je: tako sladek, tako mehek, tako bogat na samoglasnikih, tako zvoneč.

Kdor se izneveni našemu jeziku, ta se izneveni našemu narodu. Jezik nas povezuje v en narod, v eno družino.

izprosil, da je smel poleg čevljarkega dela, pomagati tudi v strojni. Obenem je pa delal načrte, kako bi čimprej pobegnili.

Ahmedova hči Fatma je vedno iskala prilike, kje bi govorila na samem z Wiprechtom, ki ji je bil kot svetlolasi German zelo všeč. Bila je čedno dekle, takrat so namreč Mohamedanke hodile okrog še z nezagrnjenimi obrazi. Očeta je celo prosila naj bi Wiprechta oprostil suženjstva. Toda pred njegovimi očmi je stala še vedno podoba njegove Elze, zato v Wiprechtovem srcu ni bilo prostora za lepo Fatmo. Ahmed kot fanatičen Mohamedanec je svoji hčeri prepovedal vsak razgovor z Wiprechtom, češ da ne dopusti, da bi se kristjan-neverniki in še celo borec zoper islam priženil v njegovo hišo. »Da ti ne bo mešal glave, ga bom za drag denar prodal v Arabijo,« je dejal svoji hčeri.

Fatmi se je Wiprecht zasmilil. Da bi oče svoje grožnje res ne izvršil, mu je dala Fatma na skrivaj obleko grškega trgovca in nekaj turških zlatnikov ter z opojnimi piščami zamotila straže, tako da je Wiprecht v temni noči zbežal čez zid in krenil proti zahodu. Ponoči je hodil, po dnevi se je pa skrival. Ker ga Ahmedovi zasledovalci niso izsledili, je po nekaj dneh dosegel mesto Tir ob Sredozemskem morju. Kot ladijski delavec se je z neko grško ladjo prepeljal iz Tira na Ciper, nato dalje v Grčijo in v Solun. Na poti skozi Makedonijo je še navezal stike z nekaterimi trgovci za poznejšo dobavo rujevih strojil.

Od odhoda Wiprechta v križarsko vojsko je minilo že skoraj pet let. Mojster Engelbert Seitz se je večkrat spomnil na svojega nekdanjega pomočnika. Skoraj žal mu je

(Dalje na 5. strani)

Sodobni kulturni

portret

Friedrich Heer

Že Anglež John Priestley (rojen 1894) je v svoji drami »Odstranite norca« (1955), ki je doživela v dunajskem Burgtheatru svojo krstno predstavo, svaril pred svetom, ki ga je razduhovila in mu vzela duševnost tehnizacija in nadorganizacija. Ta groteskna prihodnja država robotarjev je tu še mra norca, toda jutri more postati že resnična. Nemec Walter Jens (rojen 1923) pripoveduje v svojem romanu »Ne — svet obtoženih« (1950) o koncu zadnjega individualista v racionalizirani državi številki in meril. Ljudje so samo še krinke, vsak upor izven po vrazjem inkvizicijskem postopanju v prazno.

Primer tovrstne utopične pesnitve na avstrijskih tleh je Heerov roman »Der achte Tag« (Osmi dan, 1950). Friedrich Heer, ki je rojen leta 1913 na Dunaju, ga je objavil pod psevdonimom Hermann Gohde. Ta »roman svetovne ure« nas vodi v leto 2074 po Kristusu in vsebuje zapiske Johna Percyja Browna z njegovega bivanja na Dunaju v dneh od 12. do 19. junija 2074. Gre za svetovno uro po »šestdesetletni vojni«, za čas, ki ga je zaznamoval dialektični razvoj moderne proizvodnje. Vse življenje se odvija v uniformah, preteklost pa je likvidirana. Človek, »ki se je spočel v registrirani zakonski postelji in so ga sežgali na registriranem pepelišču«, mora ubogati zakone državnega vođenega tovarniškega stroja, ki bedi nad njim svetovna birokracija funkcionarjev in nadzornih uradnikov. Tudi umetniki delajo v »skupnem ateljeju«, vzgaja pa jih artistični sindikat. Vse, kar je bilo prej, je »okuženo«. Umetniške vrednote preteklih stoletij se zde kot »perversije«. Na nekem mestu nam avtor pripoveduje, kako učinkujejo na poročevalca osovražene »muzealne« umetnine »predznanstvenega časa«.

Ne ustvarjamo več ljudi — do tega spoznanja pridemo tudi, če opazujemo sodobne umetniške dogodke. Porušiti človeško podobo je eden izmed namenov surrealizma, porušiti notranje toke podzvesti, kjer se odraža »neposredno življenje«. (To je tudi naslov francoskega romana, ki ga je napisal Paul Eluard leta 1932.) To vodi v malicenje, v tej pesnitvi zgublja človek vse bolj svojo podobo.

Vrh doseže ta iznakaženost človeka z njegovim prehodom do živali. V pripovedi »Spremenjenje« Franza Kafke se prebudi Gregor Samsa nekega dne kot žuželka. Njegova groza pa se še poveča, ko spozna, da mu je ostala človeška zavest. Vzoredne pojave imamo tudi v upodabljalno umetnosti: živalske ljudi, bitja med človekom in živaljo, kakor jih uporablja slikar Max Ernst (rojen 1891), strašila iz človeških, živalskih in rastlinskih sestavin. Prav tako pa se preliva med seboj tudi obrisi človeka, ki stoji zmaličen in iznakažen na negotovih tleh.

S to »razpodobitvijo« se poleg Friedricha Heera bavi seve še vrsta drugih pisateljev; naj med njimi omenimo še nemškega pripovednika Hermanna Kasacka (rojen 1896). Njegov roman »Die Stadt hinter dem Strom« (Mesto za reko, 1947) je zavrt v skrivnostne sence. Njegovi ljudje so samo še sence življenja; zajela jih je smrt, ne da bi onesveščeni padli v njeno naročje. Životarijo v neki vmesni dobi: njihova nekdanja individualnost še ni zamrla, neznan jim je, ali naj pridejo spet do sebe ali pa naj odmorejo svoji zavesti.

Friedrich Heer pa se ni udeleževal samo kot literarni prerok prihodnjih časov in kot zapisovalec sodobnih družbenih sprememb in pojavov, temveč tudi na kulturnozgodovinskem področju. Leta 1950 je izšla knjiga »Aufgang Europas« (Vzhod Evrope), leta 1952 »Die Tragödie des Heiligen Reiches«, leto na vrh »Grundlagen der europäischen Demokratie der Neuzeit« (Temelji sodobne evropske demokracije), leta 1957 »Europäische Geistesgeschichte« (Evropska zgodovina duha), leta 1958 »Land im Strom der Zeit« (Dežela v toku časa), leta 1959 »Die dritte Kraft« (Tretja sila), leta 1962 »Offener Humanismus« (Odkriti humanizem) in »Oesterreich — damals, gestern, heute« (Avstrija nekdanj, včeraj in danes).

Uspeh zbiranja za Slovenski zavod v Rimu

Do letošnjega marca so se na poziv k darovanju za postavitev poslopja Slovenskega zavoda v Rimu odzvali številni darovalci z raznih dežel. Doslej je bilo zbranih v ta namen 43.657.800 lir, to je okoli 1 milijon 750.000 šilingov. Skoraj polovico te vsote so darovali Slovenci iz Evrope (največ iz Rima), drugo polovico pa iz Amerike.

Zbirka se nadaljuje, ker je treba še več sredstev, da bo mogoče zavod postaviti.

Prevedel Andrej Tišler:

Nastanek prve strojarne kordovan usnja na Saksonskem

Če zasledujemo zgodovinski razvoj naše usnjarskega, najdemo večkrat imeni kordovan in safijan usnje. Imeni izvirata od krajev Kordova v Španiji in Saffi v Maroku, kjer so že pred več kot tisoč leti Mavri in drugi narodi ob Sredozemskem morju strojili za tiste čase najfinejše usnje iz kozjih kož. Ker so lastniki strojarn delali večinoma s sužnji ter zelo ljubosumno čuvali vse skrivnosti izdelovanja tega dragega usnja, se isto skozi dolga stoletja ni moglo razširjevati v pokrajine srednje Evrope, kjer so tedaj nosili čevlje še iz bolj primitivno strojenih kož. Šele za časa križarskih vojsk v 11. in 12. stoletju po Kristusu se je začela po vojaki, vojnih ujetnikih in trgovcih širiti izdelava finejšega usnja proti pokrajinam srednje Evrope. Kakor poroča I. V. Valvazor, so v 17. stol. strojili kordovan usnje tudi v Trziču. Zanimivo zgodbo o nastanku strojarne finega kordovan usnja na Saksonskem nam poroča Arthur von Riha v strokovni reviji Schuh u. Leder Berlin 1937.

Ko je bil trg Groitzsch južno od mesta Leipziga proti koncu 12. stoletja po Kristusu povišan v mesto, je bil na to imenovanje zelo ponosen čevljarški mojster Engelberth Seitz, ker je postal istočasno mestni svetnik. Še bolj kot njegov, pa je rasel ugled njegove edine hčerke Elze, kateri je oče nameraval izbrati ženina po višini premoženja. Zato je bil nemalo razočaran, ko je opazil, da si je srce Elze že osvojil najmlajši njegov pomočnik Wiprecht. Oče je

zato Elzi takoj povtedal, da tak, ki nič nima, ne more postati njegov zet, še manj pa naslednik. Ker pa hči ni hotela odnehati, je oče mojster Wiprechta odpustil.

Ker so tisti čas nabirali prostovoljce za tretjo križarsko vojsko, se je javil tudi užaljeni Wiprecht, ker so mu zaenkrat izpodleteli lepi načrti. Pripel si je na prsi rdeč križ, se skrivaj poslovil od Elze. Ta mu je zvesto obljubila, da ga bo čakala, da se vrne iz vojske. Potolažen je odšel Wiprecht kot križar v armadi cesarja Friderika II. v Palestino v boj proti Turkom.

Pri naskoku na Jeruzalem je bil Wiprecht ujet. Saraceni so ga prodali kot suženja bogatemu Ahmedu, ki je imel svojo strojarno ob zgornjem toku reke Jordan. Kot spreten delavec si je Wiprecht kmalu pridobil ugled pri Ahmedu. Postal je hišni oziroma obratni čevljar. Kot tak je imel lažji dostop v usnjarno, kjer so izdelovali sužnji pod Ahmedovim vodstvom lepo črno, rdečo, rumeno, zeleno in modro barvano usnje iz kozjih kož, kakršnega Wiprecht še nikoli ni videl. Opazoval je strogo tajnost strojenja in barvanja. Ker je bil nekoč gojenec neke samostanske šole v Leipzigu, si je vsa svoja opazovanja skrivaj zapisoval. Kot strojilo so uporabljali posušene in zdrobljene liste in mlade vejice šmakovega grma (Sumach) ruj ali šmak, ki uspeva ob Sredozemlju, deloma tudi na Balkanu. Rujevo strojilo da kožam mehko, licu usnja pa svetlo barvo. Da bi se še v strojenju bolje izuril, si je Wiprecht

OBJAVA

V proslavo 10. obletnice obstoja Državne gimnazije za Slovence priredijo dijaki v nedeljo, 28. maja 1967, ob 14.30 v Delavski zbornici v Celovcu slavnostno akademijo. Istočasno bo tudi razstava ročnih del in risb.

Vstopnice za akademijo dobite v šolski pisarni.

Prijave za 1. razred gimnazije so ustne v pisarni ali pa pismene na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slovenen in Klagenfurt, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Potrební dokumenti so:

1. Rojstni list.
2. Spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole.
3. Dokaz avstrijskega državljanstva.
4. Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na ravnateljstvo gimnazije.

Sprejemni izpiti za 1. razred so prvi dan velikih počitnic, to je v soboto, 8. julija 1967, ob 8. uri zjutraj na šoli.

Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo in sicer za 4. šolsko stopnjo predvidena snov.

V zadevi vstopa v višje razrede pa je nujno potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Ravnateljstvo

VABILO

Farna mladina Dobrla ves vabi na matersko proslavo in na igro »Dve materi«.

Prireditev bo v nedeljo, dne 7. maja, ob pol treh popoldne v farni dvorani.

Prisrčno vabljeni.

Priateljem »Našega tednika«

Izdajanje lista na 8 straneh je združeno z velikimi stroški. Kdor pozna razmere v upravljanju listov, ve, da je ob takem listu, kot je »Naš tednik« veliko idealizma. Listi z velikimi nakladami lahko plačujejo vse usluge, ki jih kdo naredi za list. Listi, ki pa nimajo velikih naklad, tega ne zmorejo. Nasprotno: vzdržuje ga skupina dobromiselnih in dobrohotnih prijateljev, ki delajo za list brezplačno in se zanj žrtvujejo. Naročnina za list navadno ne pokrije vseh stroškov izdajanja lista. Zato se nabirajo poleg nje prostovoljni darovi za listov »tiskovni sklad«.

V zadnjem času so poslali za tiskovni sklad »Našega tednika«:

Osli Cveti 2 dol., Arčnik Fridrih 1.— dol. — Po 30.— šil. so darovali: Safran Johan, Bilčevs; Slogoutz Jožefa, Šmartin pri Rudi. — Po 20.— šil. so darovali: Isop Franc, Gorinčiče; Jobst Marija, Marija na Zilji; Krainz Maaevž, Libuč; Robič Pavla, Žužaljč; Scheriau Marija, Kapla ob Dravi; g. Vošnjak Jože, župnik v Št. Janžu v Rožu; Florijan Krištof, Dragasice; dr. Hoja Simon, Št. Jakob v Rožu; Pörsch Gotfried, Šteben v Podjuni; Dumpelnik Natalija, Šteben v Podjuni; Writz Johan, Šteben v Podjuni; g. Michor Maks, župnik v Kotmari vesi; Writz Agnes, Šteben v Podjuni; Zikulnig Sebastijan, Šmartin pri Vovbrah; Perdacher Jozef, Holjbič; Roblek Johan, Zgornji kot, Sele; Mack Georg, Srednji kot, Sele. — Po 10.— šil. so darovali: Jurčič Agnes, Malnice; Rapala Teodor, Marija na Zilji; Hofer Anastazija, Marija na Zilji; Koren Janez, Svatne; Simonič Uršula, Št. Peter; Kulnik Miha, Želuče; Pegrin Uršula, Zgornji kot, Sele; Ogris Peter, Šmarjeta v Rožu. — Vsem darovalcem iskren »Bog plačaj!«

TISKARSKEGA VAJENCA
ČRKOSTAVCA

sprejme za svoje tiskarsko podjetje Družba sv. Mohorja v Celovcu. V poštev pridejo fantje iz slovenskih družin z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo. Zaradi strokovnega izpita naj se čimprej prijavijo in sicer v pisarni Mohorjeve tiskarne.

TRGOVSKO VAJENKO

sprejme za svojo trgovino s knjigami, pisarniškimi potrebščinami in nabožnimi predmeti Družba sv. Mohorja v Celovcu. Pridna in poštena slovenska dekleta, ki imajo veselje do prodajanja in postrežbe, z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo, naj se čimprej javijo v Mohorjevi prodajalni.

ŠMIKLAVŽ OB DRAVI

(Sv. birma in škofova vizitacija)

Po preteku 9 let smo imeli v nedeljo, 16. aprila 1967, popoldne, v naši fari sv. birmo, združeno s škofovo vizitacijo.

Na prihod prevzvišenega nadpastirja smo se pripravili notranje in zunanje. Ob notranji — duhovni pripravi smo več nedelj zapored poslušali tozadevne govore o Sv. Duhu, o zakramentu sv. birmo, o birmanskih botrih in o pomenu škofove vizitacije po farah. Pri večerni sv. maši smo ob lepi udeležbi z molitvijo, daritvijo in sv. obhajilom pripravljali sebe in svoje otroke, posebno pa še birmance na pomemben praznik. Tudi na zunanjo pripravo nismo pozabili. Naše žene in dekleta so spletle veliko vencev, da smo mogli primerno okrasiti lepo cerkev in prostor pred njo in pred župniščem. Naš nadvse požrtvovalni cerkovnik Foti pa se je potrudil, da je postavil, s pomočjo svojih sosedov par mlajev pred cerkvijo in pred župniščem. Tudi obe zastavi: cerkvena in državna sta v nedeljo zaplapolali visokemu gostu v pozdrav.

Ob slovesnem zvonjenju zvonov se je ob 14.30 pripeljal prevzvišeni iz Kaple ob Dravi v spremstvu g. dekana dr. Hornböcka in svojega tajnika g. dr. Krištofa. Po kratkem pozdravu gg. cerkvenih svetovalcev in farnih odbornikov KA je g. škof takoj vizitiral farno cerkev, verouk v ljudski šoli, nakar se je podal v župnišče k vizitaciji župniške pisarne.

Ob točno napovedanem času se je pojavil g. škof pred župniščem, kjer so mu cerkveni pevci zapeli v pozdrav slovensko in nemško pesem, obe šolarki, Trink Krista in Pasebek Ani sta lepo podali slovensko in druga nemško deklamacijo, nakar je domači dušni pastir s slovensko in nemško besedo želel visokemu gostu prisrčno dobrodošlico.

Ob slovesnem sprejemu so pozdravili prevzvišenega tudi g. višji šolski svetnik Franc Krassnitzer z razredno učiteljico gospo Resmann Elo v imenu tukajšnje ljudske šole, dalje g. župan Pucher Jožef v imenu občine Marija na Zilji in v imenu tukajšnjega prostovoljnega gasilskega društva ter končno žandarmerijski poveljnik, gospod Bodner v imenu tukajšnje policije.

Obdan od 10 duhovnikov, ministrantov, birmancev, šolske dece in številnih vernikov se je g. škof podal v cerkev k božji službi. Med pesmijo: Ecce sacerdos magnus, se je sprevod pomikal v lepo okrašeno cerkev.

Šentrupeška šola zaključila s krasnim uspehom

(Nadaljevanje s 1. strani)

nje. Šolske sestre pa posredujejo ženski mladini tudi ljubezen do domače zemlje in do domače besede. Ta beseda pa je tista posoda, v kateri pridejo naše misli do najpopolnejšega izraza.

Pod vodstvom g. prof. Miheliča so dekleta zapela vrsto pesmi, ki so bile posvečene vsem letnim časom.

Mlakarjeva igra »Nevesta iz Amerike« pa je pričarala na oder zapleteno življenje obubožane aristokratske družine, v dvorano pa kopo smeha in dobrega razpoloženja. Dekleta so vloge dobro rešila, tudi jezik je bil izpiljen in jasen.

Malo rajanja spada seve tudi v dekleško šolo.

Po tem kulturnem delu pa so dekleta v

kev. Ob mogočnem ljudskem petju je prevzvišeni v obeh deželnih jezikih bral sv. mašo. V pomenljivi pridigi je rotill vse, odrasle, birmance, botre in mladino, naj ostanejo zvesti sv. veri, pri tem pa prosijo za pomoč Svetega Duha.

Slične misli je nato poudarjal tudi g. župnik Marktl iz Rožeka, ko je po škofovi maši sledila še slovenska pridiga.

Po klicanju Svetega Duha je sledilo birmovanje. Ker je bil rok za prejem zakramenta sv. birmo zelo kratek, so bili na ta dan razen enega birmani samo domači birmanci. Po važnih naukih in opominih, ki jih je dal g. nadpastir birmancem, staršem pa tudi botrom, smo se po končanih lepih obredih podali končno še na pokopališče in opravili običajne molitve za rajne.

Že je legal mrak na zemljo, ko smo zapuščali cerkev, po petju zahvale pesmi in goreči prošnji, da bi Sv. Duh, ki je na ta dan tako obogatil našo faro, delil svoje sedmere darove še naprej ne samo našim birmancem in naši mladini, ampak tudi vsem ostalim.

CELOVEC

(Nov dijaški ansambel)

V petek, 28. aprila, je pred našo dijaško publiko v okviru prireditve dramskega odseka gimnazijske Koroške dijaške zveze prvič nastopil novi ansambel »Korotan«. Premiera je vse navzoče navdušila in jih od časa do časa pritegnila tudi k sodelovanju. V novem ansamblu, ki nastopa z mogočno in moderno glasbo, so predvsem štirje osmošolci. Prepričani smo, da jim bo naša mladina povsod, kjer bodo nastopili, z vsem poslušom prislusnila in nagradila z obilnim ploskanjem. Prireditev je bila v dvorani Mohorjevega doma.

(Izredno petje pri slov. službi božji)

Lepo petje pri naši nedeljski slovenski maši v cerkvi novega bogoslovja pritegne marsikatero rojaka. Tudi takrat, kadar ni dijakov, s petjem in molitvami lepo sodelujemo. V nedeljo, 30. aprila, so nas pa presenetili drugi pevci. V okviru izleta so se cerkveni pevci visokošolci iz Ljubljane ustavili tudi pri naši službi božji in nam pretresljivo lepo zapeli pesmi, ki jih doslej še nismo slišali. Iskrena jim hvala. Pokazali so nam, kako se da služba božja z lepim petjem še polepšati. Njihovega nastopa še dolgo ne bomo pozabili.

modni reviji pokazala krila in bluže, predpasnike in nočne srajce. Saj je na tem področju vsako dekle delalo zase in tako prav gotovo nekaj mesecev ne bo treba šivilje nadlegovati.

H gospodinjiski šoli pa spada tudi gospodarstvo. Ogledali smo si tudi hleve, v katerih je polno živine montafonske pasme in prašičev vseh velikosti in starosti.

Nismo prezrli, da so sestre tekom zadnjega leta mogočno razširile gospodarska poslopja in vso šolo nanovo pokrile.

K takemu uspehu na gospodarskem in šolskem področju sestrar prav prisrčno čestitamo in se z njimi veselimo. Odhajali smo v prepričanju, da bodo dekleta jeseni zopet napolnila šolo in da se bomo v Št. Rupertu še videli.

Drugi rojaki - dobrotniki in prijatelji!

Prisrčno vas vabimo, da si ogledate kulturno prireditev in razstavo, ki bo ob zaključku Kmetijsko-gospodinjiske šole v Št. Jakobu v Rožu, v nedeljo 7. maja.

Razstava in kulturna prireditev bo letos zaradi prizidave v prostorih novega farnege doma v Št. Jakobu.

Razstavo kuhinjskih izdelkov, šivanja in ročnih del, si lahko ogledate že v soboto, 6. maja, popoldne in v nedeljo, 7. maja, do 16. ure.

Kulturna prireditev se začne ob 14. uri za oddaljene goste, zvečer ob 19. uri pa za Št. Jakob in okolico.

Pričakujejo vas gojenke in sestre.

Zahvala sv. očetu

Nadškofijski ordinariat v Ljubljani je naslovil na sv. očeta in državno tajništvo njegove svetosti v vatikanskem mestu sledečo zahvalo, ki jo je podpisal nadškof ljubljanski, dr. Jožef Pogačnik. V zahvali je rečeno:

»Čutim prijetno dolžnost, da se v imenu vseh romarjev, škofov, duhovnikov in vernikov zahvalim Vaši svetosti za posebno avdienco, v kateri ste nas sprejeli dne 6. aprila in ki je bila za nas nepozabna utrditev v naši sveti veri.

Ob vaši očetovski dobroti sta se ljubezen do Kristusovega namestnika in neomajna zvestoba Svetemu sedežu poglobili do navdušenja.

Vse dobrote hočemo Vaši svetosti povrniti s še bolj gorečimi in številnejšimi molitvami za Vaše vzvišene namene.

V sinovski vdanosti

Jožef Pogačnik, nadškof.«

Skupnega romanja h Gospe Sveti ne bo

Nadškofijski ordinariat v Ljubljani je sporočil te dni v zvezi z romanjem h Gospe Sveti svojim vernikom in duhovnikom sledeče:

»Skupnega vseslovenskega romanja h Gospe Sveti ne bo! Prevozna podjetja so sporočila, da dne 9. maja, ko je delovni dan, ne morejo prevzeti prevoza romarjev na Koroško, zlasti zaradi zelo velikega števila prijavljenih. Tudi avstrijske oblasti so bile v skrbeh in zadregi zaradi velikega števila avtobusov. Pri tako velikem številu vozil in ljudi bi bilo posebno težko urejevati promet. Tako mora skupno romanje 9. maja odpasti.«

Krščanska kulturna zveza vabi na igro

Miklova Zala

ki jo uprizori Slovensko prosvetno društvo »Rož« na binkoštno nedeljo, dne 14. maja, ob 19. uri zvečer v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu.

Igro ponovijo na binkoštni ponedeljek, dne 15. maja, ob 14. uri popoldne.

Vstopnice dobite v predprodaji pri Krščanski kulturni zvezi v Celovcu, Viktringer Ring 26.

ŠT. JAKOB — GORINČICE

Pri Kranjcu v Gorinčicah je bila letošnja velika noč zelo žalostna. Ni še dolgo, kar sta umrla mati in stric, na veliki petek je zadeta od možganske kapi umrla mlada Kranjčinja, 43 let stara Trezi Ehrgartner.

Gospodinja je bila ravno pri pripravi za Veliko noč. Na veliki četrtek je še pospravila po kuhinji. Ponoči pa je še potražila, da jo boli glava. Potem je zgubila zavest. Tudi v beljaški bolnici ji niso mogli pomagati. V petek dopoldne je izdihnila, za večnost lepo pripravljena po svetih zakramentih. Prazniki so bili za moža Hanzaja in tri mladoletne sinove brez veselja. Saj ni bilo več nadvse dobre in skrbne mame. Na velikonočni ponedeljek so Trezi pokopali. Imela je izredno veliko pogrebcev. Ob grobu so ji zapeli pečniški pevci pod vodstvom g. nadučitelja Karlija Samoniga. Trezi je kot dekle pela v domači pečniški fari na koru. Od verne, prijazne matere in gospodinje se je poslovil g. župnik Karicelj. Njegove besede so žalujoči družini posredovale mnogo tolažbe.

Naj rajna za vse delo in ljubezen sprejme bogato plačilo pri Bogu.

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 7. 5.: 7.30 Duhovni nagovor, 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PO-NEDELJEK, 8. 5.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Pregled sporeda. Za našo vas. — 18.15 Dober večer našim malim poslušalcem. — TOREK, 9. 5.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Športni mozaik. Koroška kulturna panorama. — SREDA, 10. 5.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 11. 5.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Saša Martelanc: S popevko okrog sveta (Deutschmeister-Marsch). — PETEK, 12. 5.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Žena in dom. — SOBOTA, 13. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.00 Šmarčnična pobožnost.

Zidajte zdravo - zidajte z

žgano opeko!

Zid iz žgane opeke „diha“, drži toploto in izolira proti vročini, mrazu in ropotu

Sredozemsko morje nekoč 30 m niže

Že v Homerjevi dobi je bil »morski mlin« pri Argostoliju zagoneten pojav. Redno je požiral morsko vodo, ki je nato izginjala brez sledu. Šele v naši dobi so to tajnost mogli pojasniti. Grški geologi, avstrijski potapljači in nemški atomski fiziki dokazujejo: od ledene dobe do danes se je raven Sredozemskega morja dvignila za približno 30 metrov.

Grški otok Kefalonija blizu Itake se kaj malo razlikuje od številnih sosednjih otokov. Je to trden apnenčast masiv z zelo slikovitimi oblikami in slabo vegetacijo. In vendar je bil ta na videz enostaven otok pogost cilj geologov in hidrologov, ker skriva tajnost: na njegovem polotoku Argostoli, na višini obale, zija razpoka, ki v času plime požira velike množine morske vode. Toda kam ta voda odteka, kje prihaja ponovno na površino, če sploh pride spet na dan? Pogosto so skušali barvati vodo, ki jo razpoka požira, in odkriti mesto, kjer prihaja spet na dan. Toda poskusi so bili zaman.

Skupina grških hidrologov je bila prepričana, da je treba te neuspehe pripisati — premajhnim količinam barve. Zato so pripeljali sem kar 300 kilogramov izredno intenzivne barve — fluorescina — in jo vrgli v »morski mlin«. Sledilo je nekaj ur napetega pričakovanja, nato je z druge strani otoka, 15 kilometrov oddaljene vzhodne obale, prišla vest; v tamkajšnjih polsanih izvrih je začela izvirati zelenkasta voda. Poskus je uspel.

Toda s tem so si grški raziskovalci naprtili novo nalogo. Rešiti je bilo treba, kaj sili to vodo, da teče po tako čudnem podzemeljskem predoru skozi ves otok. Odgovor je prišel od tam, od koder ga nihče ni pričakoval: od potapljačev in atomskih fizikov. Potapljači, člani nekega avstrijskega združenja za globinska raziskovanja, so prišli na Kefalonijo in obiskali tudi čuden prepad na robu otoka. Tudi nje je zanimala zagonetka dotekanja in odtokanja vode, ki jo srečujemo tudi drugod na kraških področjih. Takoj so se odpravili v globino in se razmeroma kmalu vrnili na površje z na videz neznatnim, toda neizpodbitnim dokazom: prinesli so na vrh dva kapnika, enega s treh, drugega s 26 metrov globine. Ker se kapniki morejo ustvarjati le na zraku, nikakor pa ne pod vodo, sta kapnika

dokaz, da je bila razpoka na Kefaloniji nekoč nad ravni Sredozemskega morja. To, kar se je že zdavnaj slutilo, je bilo končno tudi znanstveno dokazano.

Toda proučiti je bilo treba tudi drugo hipotezo, ki se nanaša na dobo, ko je raven morja morala biti znatno nižja od današnje. Po vsej verjetnosti je to bilo v ledeni dobi tudi zaradi tega, ker so ogromne količine vode v obliki ledu prekrivale ogromne predele kopnega in je zato bilo v morjih manj vode. Da bi se tudi to dokazalo, so oba kapnika s Kefalonije poslali v fizikalni inštitut univerze v Heidelbergu. Nekaj mesecev pozneje je od tam prišla vest, da sta kapnika stara točno 20 tisoč let in izhajata torej iz zadnje ledene dobe. V oni pozni ledeni dobi si je deževnica, ki je padala na ravne zahodne obale Kefalonije, iskala in si tudi našla pot v globine, koder je skozi apnenčaste sloje odtekala 15 km daleč, kjer se je vračala na površje v obliki izvira.

Vikingi pred Kolumbom odkrili Ameriko?

Metoda, s katero so fiziki iz Heidelberga ocenili starost teh dveh kapnikov, je najnovejša metoda ocenjevanja starosti s pomočjo radioaktivnega ogljika in se doslej izkazala kot zelo zanesljiva. Ta način ocenjevanja starosti je pred nedavnim prinesel drugo dobesedno senzacionalno odkritje. S tem načinom so po mnenju nekaterih rešili staro sporno vprašanje, ali so zares Vikingi še pred Kolumbom odkrili Ameriko. V bližini majnega ribiškega naselja na New Foundlandu je Norvežan dr. Helge Ingstad raziskoval ostanke neke večje hiše, ki po načinu gradnje sodeč, ni bila zgrajena od domačinov, ker so na tak način gradili hiše nekoč prebivalci Severne Evrope. Z metodo radioaktivnega ogljika so ugotovili, da je hiša stara okoli 950 let. Iz tega sledi, da so hišo postavili okoli leta 1000, z drugimi besedami v dobi, ko so se Vikingi pod vodstvom Leifa Eriksona napotili v zagonetni Vinland, da bi tam ustvarili svojo kolonijo. S tem naj bi radioaktivna metoda ocenjevanja starosti ovrgla doslej veljavno zgodovinsko trditev, da je Ameriko odkril Krištof Kolumb, vendar pa nekateri k temu ugovarjajo, da so kratke dobe glede točnega določanja starosti neprimerne in rezultati analiz dvomljivi.

Bolnika imamo v hiši

Hrana, ki jo dobiva bolnik v bolnici, je pogosto važnejša kot zdravilo samo. Navadno jo določi zdravnik. Če pa bolzen ni tako nevarna, da bi bila potrebna zdravniška pomoč, pa razumna in razsodna gospodinja lahko sama pripravi hrano bolniku.

V prvi vrsti mora biti vsaka jed, ki je namenjena bolniku, zelo čista in dobro kuhana in kolikor mogoče lepo pripravljena, da vzbudi bolniku tek. Jedi, ki naj jih uživa tople, naj bodo res dovolj tople; tiste pa, ki naj jih uživa mrzle, pa primerno hladne. Mastne jedi nikakor ne prijaajo oslabelemu želodcu. Zato poberi z juhe vso mast, ki se nabere na površju. Kot zabelo uporabljaj surovo maslo; mast in tudi kuhano maslo je premočno.

Ne dajaj bolniku svežega kruha, zlasti ne sredice, ki je težko prebavljiva. Najprimernejši kruh za bolnika je prepečenec ali vsaj skorja. Prepečen kruh pripraviš lahko

sama. Sreži kruh za prst debele rezine in jih položi na ploščico, ki ima luknjice, ali pa na posebno mrežico ter jih drži nad žerjavico toliko časa, da dobi kruh lepo rumeno skorjico. Ako ga pečeš nad plamenom, se zažge. Prepečenec je najtečnejši, dokler je topel. Mrzlega pa polij z vročim mlekom, prej ga namaži s surovim maslom in potresi s sladkorjem. Ta jed je zelo dobra tudi za slabotne otroke.

NEKAJ JEDI ZA BOLNIKE:

Mlečna juha: Razbeli v ponvici ali kozici žličko masla ter primešaj žličko moke. Pomešaj prav hitro, da nič ne zarumeni, ter zalij z mlekom, osoli in kuhaj 5 do 10 minut. To juho pije bolnik čisto ali s kruhom, najbolje s prepečencem.

Mehko kuhane jajce je najboljša, ako ga denemo v vrelo vodo in kuhamo 3 minute. S takim jajcem serviramo košček prepečenca, namazanega z maslom. Je izredno prebavljivo in ga lahko uživa bolnik v vsaki težki bolezni.

Na vodi ocvrto jajce je boljše kot na maslu. Zavri v plitvi kozici prav malo vode ter izlij vanjo jajce, katero si prej ubila na krožnik. Pazi, da se ti ne razlije, ampak ostane lepo celo. Ko se v vodi heljak dovolj strdi, ga vzemi z lopatico ali širokim nožem iz vode ter ga položi na košček toplega prepečenega kruha. Na vodi ocvrto jajce je lažje prebavljivo kot na masti, hkrati pa ohrani vse sestavine v taki obliki, kakor mehko kuhano. Uživa ga lahko vsak bolnik in otrok, celo po težki operaciji.

Nastanek prve strojarne kordovan usnja

(Nadaljevanje s 3. strani)

bilo, da ga je tako hitro odpustil. Bog ve ali se bo zdrav vrnil iz vojske. Elza se ga je pa vsak dan spominjala v molitvi. Nekega dne je dospel v Groitsch čudno oblečen tujec ter se nastanil v cehovskem gostišču (Herberg). Wiprecht se ni nikomur izdal. Pač pa se je zanimal, če mojster Seitz še živi itd. Med pogovori je zvedel tudi, da Elza še vedno čaka na nekoga, ki je odšel v križarsko vojsko. O tujcu je zvedela tudi Elza. Bog ve, če ni to Wiprecht. Radovedna je šla zjutraj po vodo k vodnjaku. Ko je vodo nesla proti domu, je srečala »čudnega tujca«, ki je šel z istim namenom na jutranji sprehod, da bi srečal Elzo. Wiprecht jo je pozdravil in se ji nasmehnil.

Elza ga je spoznala. Spremil jo je do doma in ko mu je povedala, da bo tudi oče vesel njegovega prihoda, je stopil v hišo. Srečno in veselo svidenje si lahko predstavljamo.

Kmalu so obhajali veselo ženitev Wiprechta in Elze. Mojster Engelbert Seitz je svojemu zetu in nasledniku preskrbel od ceha mojstrsko dovoljenje. S turškimi zlatniki in s pomočjo starega mojstra, si je Wiprecht zgradil na domačem vrtu ob potoku usnjarno, kjer je v začudenje cele pokrajine strojil lepo kordovan usnje, iz katerega je izdeloval tudi lepe čevlje. Wiprecht je postal tudi župan tamkajšnjega mesteca Groitzscha.

Viri: Priročnik za usnarje. A. Mali, Ljubljana 1947. Schuh und Leder, 1937, Berlin.

Avstrijska televizija

PETEK, 5. maja: 10.00 Televizija v šoli: Evropski dan — 11.00 Program za delavce: Poročila — 11.03 Koncert za mlade ljudi — 11.55 Mož, ki se imenuje Abel — 18.30 Poročila — 18.35 Pogled na deželo, poljedelski pregled — 19.00 Trg ob koncu tedna; aktualni tržni pregled — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Dober tek, kab. kosilo — 21.30 Poročila in v žarometu. Sedem dni svetovnih dogodkov — 22.00 Jazz v Evropi.

SOBOTA, 6. maja: 17.00 Poročila — 17.03 za družino: Stališče — 17.35 Črno na belem — 18.00 Mojsrška šola za avtovozače. Med danes in jutri — 18.25 Lahko noč oddaja za otroke — 18.30 Poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzem Conradom — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Halo, Mister Moß, muzikalna drama Betty Gomden in Adolfa Greena — 22.00 Čas v sliki — 22.20 Bančni vlogi stoletja, kriminalni film.

NEDELJA, 7. maja: 17.00 Poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Velika dirka — 17.30 Za otroke od 11. leta dalje — 18.25 Čar tropov — 18.55 Lahko noč oddaja za otroke — 19.00 Družina Leitner — 19.30 Šport — 20.10 Poročila — 20.20 Mladinski sodnik; socialna življenjska slika — 21.55 Domovina Predarlška — 22.35 Poročila.

PONEDELJEK, 8. maja: 18.30 Poročila — 18.35 Tečaj francoskega jezika — 19.00 Pariška žirafa — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 77 Sumet-strip (10. nadaljevanje): Rjavi medved — 21.00 Šport — 22.00 Kupčija, življenjsko vprašanje našega časa — 22.30 Čas v sliki.

TOREK, 9. maja: 18.30 Poročila — 18.35 Angleščina — 19.00 Salmo, postrv, kulturni film — 19.13 Mathias Wiemann pripoveduje — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Obzorja, razgledi, poizvedovanja, pojasnila — 21.00 Film: Maškarada — 22.40 Čas v sliki.

SREDA, 10. maja: 10.00 TV v šoli: Most k človeku — 11.00 Poročila — 11.03 Sunset-strip — 11.50 Šport — 17.00 Poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Gašperčkove pustolovščine — 17.45 Za otroke od 11. leta dalje — 18.15 Lahko noč za otroke — 18.30 Poročila — 18.35 Francoščina — 19.00 Prizori iz Avstrije — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Sanje potujejo okrog sveta; musical — 21.25 Kaj menite o tem? Diskusija glavnih urednikov.

ČETRTEK, 11. maja: TV v šoli — 10.03 Kaj lahko postanem? — 11.00 Vesoljski polet — 12.00 Angleška literatura — 13.10 Poročila — 18.30 Poročila — 18.35 Italijanščina — 19.00 Šport — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Mož iz Melbourn, drama Robina Maughama — 21.45 Poročila — 21.50 Prometni pregled — 22.45 Čas v sliki.

Televizija Ljubljana

PETEK, 5. maja: 9.40 TV v šoli — 10.35 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.00 Tekmovanje v tenisu za Davisov pokal — srečanje Jugoslavija-Brazilijska — 17.05 Poročila — 17.10 Mladinska igra — 17.55 TV obzornik — 18.15 Filmski pregled — 19.00 H. de Balzac: Izgubljene iluzije — IV. del — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Cirkak — 20.37 Celovečerni film — 22.00 Zadnja poročila.

SOBOTA, 6. maja: 9.40 TV v šoli — 15.00 Tekmovanje v tenisu za Davisov pokal — 16.30 TV v

šoli — ponovitev — 17.55 TV obzornik — 18.15 Vsa ko soboto — 18.30 Oživele kronike: Brežice — 19.15 Popularna baletna oddaja — 19.40 Cirkak — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Nepozabni poleti — serijski film — 21.30 Serijski film — 22.20 Rezerviran čas.

NEDELJA, 7. maja: 9.25 Poročila — 9.30 Valček kontra polki — narodno zabavna glasba — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Tisočkrat zakaj — 11.30 Pustolovščine z južnega morja — serijski film — 12.00 Nedeljska TV konferenca — Ponavljamo za vas — 14.00 Tekmovanje v tenisu za Davisov pokal — 15.30 Tekmujte z nami — 17.05 Poročila — 17.10 Serijski film — 18.00 Karavana — 19.00 Mladinska igra — 19.54 Medigra — 20.00 TV dnevnik — 20.45 Cirkak — 20.50 Zabavno glasbena oddaja — 21.50 Propagandna oddaja — 22.00 TV dnevnik — 22.20 Posnetek nogometne tekme Dinamo-Partizan — 23.00 Posnetek avtomobilskih dirk v Monacu — 23.35 Posnetek teniških tekmovanj za Davisov pokal.

MAŠNO VINO pri Kristijanu BREZNIKU,
Celovec, Viktringer Straße 5, tel. 22 51.

PONEDELJEK, 8. maja: 9.40 TV v šoli — 10.40 Ruščina — 11.40 TV v šoli: Energija se ohranja — 14.50 TV v šoli — ponovitev — 15.50 Ruščina — ponovitev — 16.35 Poročila — 16.40 Posnetek tekmovanj v Speedwayu — 17.00 Mali svet — 17.25 Ri-sanke — 17.40 Kje je, kaj je — 17.55 TV obzornik — 18.15 Lepe pesmi so prepevali — 18.45 Znanost in tehnika — 19.05 Portreti: Dr. Anton Slodnjak — 19.15 Tedenski športni pregled — 19.40 TV pošta — 20.00 TV dnevnik — 20.30 TV drama — 21.30 Resna glasba — 21.45 V korak s časom — 22.00 TV dnevnik.

TOREK, 9. maja: 18.25 Poročila — 18.30 Torkov večer — 18.50 Svet na zaslonu — 19.30 TV obzornik — 20.00 Celovečerni film — 21.30 Kulturna panorama — 22.10 Zadnja poročila.

SREDA, 10. maja: 9.40 TV v šoli — 10.35 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.50 TV v šoli — ponovitev — 15.45 Angleščina — ponovitev — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — ponovitev — 17.05 Poročila — 17.10 Na deveti otok — 17.30 Poljudno znanstveni film — 17.55 TV obzornik — 18.15 Združenje radovednežev — oddaja za otroke — 19.00 Na sedmi stezi — športna oddaja — 19.30 Mozaik kratkega filma — 20.00 TVD — 20.30 Cirkak — 20.37 TV igra — 21.35 Jazz festival na Bledu — 22.00 Zadnja poročila.

ČETRTEK, 11. maja: 9.40 TV v šoli — 11.00 Angleščina — 11.30 Glasbeni pouk — 14.50 TV v šoli — ponovitev — 16.10 TV v šoli: Energija se ohranja — 16.40 Glasbeni pouk — ponovitev — 17.05 Poročila — 17.10 Vijavaja — ringaraja, IV. oddaja — 17.55 TV obzornik — 18.15 Mladinska tribuna — 18.35 Po izbiri — oddaja resne glasbe — 19.00 Dežurna ulica — humoristična oddaja — 19.40 TV prospekt — 19.54 Medigra — 20.00 TVD — 20.30 Aktualni razgovori — 21.10 Opera ali koncert — 22.10 Zadnja poročila.

PETEK, 12. maja: 9.40 TV v šoli — 10.35 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.50 TV v šoli — ponovitev — 15.50 Angleščina — ponovitev — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — ponovitev — 16.55 Poročila — 17.00 Predstava lutkovne gledališča Zadar — 17.55 TV obzornik — 18.15 Brez parole — mladinska oddaja — 19.05 H. de Balzac: Izgubljene iluzije — V. oddaja — 20.00 TVD — 20.30 Cirkak — 20.35 Ekran na ekranu — 21.35 Mojstri in vzorniki — 22.35 Zadnja poročila.

OGRAJE

iz aluminija
za vrt in okrog doma

Podjunska trgovska družba

Bratje Rutar & Co.

Dobrla ves A-9141 Eberndorf
Telefon 04236-281

ZA MLADINO IN PROSVETO

Brez požrtvovalnosti ni nič!

Prijatelj Anton je nekako nevoljno ostal in stopil urno po sobi:

»Res, društveno delovanje je pretežavno! Koliko časa mi vzamejo seje, skušnje, vaje, dopisi, priprave na govore, predavanja. Kje naj jemljem snov? Treba bi bilo, da bi človek vse vedel, vse znal. Ljudje se pa za vse to nič ne menijo in mislijo, da samo društvu ustrezajo, če pridejo; da bi pa s tem koristili, jim še na um ne prihaja.«

Čudno se mi je zdelo, da se je tako razburil. Poznal sem ga, da je zelo navdušen delavec v društvu; da ves svoj prosti čas žrtvuje v društvene namene. Zato mi njegova malodušnost ni bila prav umljiva. Hotel sem ga nekoliko pomiriti.

»Kako prav govoriš, da je društveno delovanje težko in da prinaša vsaj na videz le malo sadu prave hvaležnosti. Res pa je, da vsako seme tiho in počasi raste in šele svoj čas dober sad obrodi. Vrtnar ne pričakuje že jutri sadu od drevesa, ki ga je šele vsadil. S potrpljenjem ga pa vendar dočaka.

Vsako društveno delovanje zahteva mnogo požrtvovalnosti. Hrvatje pravijo zelo modro: »Brez muke ni nauke«; tudi društveno delo ni brez muke. Vsak duševni delavec je blagovestnik — apostol. In kdaj si čul o kakem blagovestniku, da bi bilo njegovo življenje potekalo v sami radosti, brez truda in znoja? Le primerjaj svoje življenje z življenjem kakega misijonarja! Svoj dom zapusti, svojce in svojo domovino. V tujino gre, kjer ne pozna nobene duše, nobenega kraja, celo jezik mu je popolnoma tuj. Pomisli na vročino, mraz! In ko bi bilo vsaj to brez nevarnosti. In če izbruhne preganjanje, to so prijetni časi za misijonarje! V Koreji so pomorili v 80 letih 200 misijonarjev. Na Kitajskem so pobili v l. 1900—1902 nad 10 tisoč kristjanov in mnogo misijonarjev. Tako delovanje je požrtvovalno.«

Ko sem končal, je nehal hoditi po sobi, pogledal me je in nekoliko osramočen dejal: »Brez požrtvovalnosti pa res nikjer ni nič!«

Žena pri nakupovanju

Zakonski možje zatrjujejo, da so žene pri nakupovanju čudno razdvojena bitja. Po eni strani obračajo pri dnevnih nakupih vsak šiling, preden ga potrošijo, po drugi pa postanejo včasih naravnost besne pri kupovanju in kupujejo stvari, ki jim niso potrebne.

Ameriška reklamna psihologinja Janet Wolff je mnogo let preučevala nakupovalne navade žen in o svojih izsledkih sedaj izdala knjigo z izzivalnim naslovom »Ali kupujejo žene pametno?« Knjiga sicer ni namenjena niti zakonskim možem niti kupcem, ampak reklamnim strokovnjakom, katerim Janet Wolff izdaja, kako najlažje pripravijo žene do tega, da kupijo veliko vsakovrstnega blaga. Te ugotovitve veljajo seveda v prvi vrsti za Ameriko in le delno za Evropo. Američanka lažje troši denar, in ker je vsa ameriška potrošnja množična in standardna, je tam reklama lažja.

Janet Wolff pravi, da so žene naravnost divje na razprodaje in na priložnostne nakupe. Celotno premožne žene, ki sicer kupujejo le najboljše blago, kupujejo na razprodajah najcenejše stvari, s katerimi sploh nimajo kaj početi.

Zanimivo je, da prihaja pisateljica končno do spoznanja, da današnja žena vsaj v

Ameriki nikakor ni več varčna. Vse hočejo trošiti denar in tudi pokazati, da to lahko delajo. Zakaj pa vse drvi za priložnostnimi nakupi? Reklamna psihologinja meni, da hočejo veljati žene za pametne ali celo zviše kupovalke, in zato zahtevajo od mož, da jih občudujejo.

Pri navadnih nakupih pa je žena spretnejša in preudarnejša kot mož. Janet Wolff ugotavlja, da prodajalka pri normalni prodaji štirikrat lažje pregovori k nakupu moža kot ženo. Žene gledajo na blago in ceno mnogo kritičneje in jim tudi ni težko iti iz trgovine, ne da bi kaj kupile, medtem ko možki tega skoraj nikoli ne napravijo. Medtem ko kupujejo možki s svojim razumom, kupujejo žene tako rekoč z vsemi petimi čuti. Zato pa tudi nanje vpliva zelo močno zunanost in barva blaga. Janet Wolff pravi končno, da so trgovci lahko srečni, ker veliko več kupujejo ženske nego možki.

DVE ŠOFERSKI UGANKI

Kdaj šofer tovornjaka na ovinku ne trobi? (Kdaj gre naprej?)

Katero kolo pri zavijanju v levo najmanj trpi? (Katero kolo najmanj obrabi?)

Janez Jalen

5

Ograd

Pavla je živo začutila, kakor doslej še nikoli ne, kako jo visoka ograja loči od zunanjega sveta. Postalo ji je bridko tesno. Skoraj je spet zajokala. Na srečo je prav takrat sestra Donata odredila četrtmurni dopoldanski odmor.

Kaznenke so kar vse od kraja vzele vsaka iz svojega predala kruh in začele jesti in se pogovarjati. Pavla ta teden ni imela kruha. Prišla je vrsta nanjo, da bi morala zjutraj odnašati skupno nočno posodo. Že ob sami misli se ji je obračal želodec. Niti poskušala ni. Namesto nje je opravljala nagnusen posel Zemljakova. Zato ji je Pavla vsak dan odstopila svoj hlebeček kruha. Saj kruha, če bi ga imela, bi sedaj ne mogla jesti. Tudi pogovarjati se ni mogla. Stopila je k oknu. Mimo je švignila lastovica.

Pavla je globoko, pa komaj slišno zavzdihnila. Petje ptičev je donelo, kolikor daleč je moglo uho slišati. Pavla mu ni skušala natančneje prisluhniti. Vso njeno pozornost je pritegnil nase razgled, ki se je odpiral pred njo z okna vrhnjega nadstropja.

Še tokraj zidu je na obsežni njivi zelenel krompir. Za njim je v vetru valovila rž. Sa-

dovnjak je bil živo zelen. V breg se vzpenjajoča senožet je bila vsa posuta s pisanim cvetjem. V Rebri se je pasla rdeče cikasta goved. Čudno se je mešalo pozvanjanje črede med ptičje petje.

Onstran zidu sta sredi ravnega polja dve ženski pleli zelnik. Nad njima je žvrgolel škrlanec. Iz meje se je dvignila vrana in nerodno letela proti gošči v Dobravi. Iz daljave je s sive skale pogledoval blejski grad. Jezero in otok je zakrivalo drevje. V triglavskih gorah je bilo še dokaj snega. Zelena Jelovica, odsekana z Babjim zobom, se je kopala v soncu. Kakor še nikoli v življenju si je Pavla zaželela sprehajati se po žitnem polju in se svobodno razgledovati naokrog. Prevzela jo je doslej neznana sila, ki se je stopnjevala skoraj do telesne bolečine. »O Bog,« je tiho rekla sama sebi, »pa še tri mesece nisem tukaj. Kdaj bo minilo sedem let.« Obšla jo je skušnjava, da bi vrgla z rame križ, ki ga je bila prevzela za drugega. Zamikalo jo je, da bi se obrnila in zaklicala kaznenkam in sestri Donati: »Jaz nisem kriva. Moj mož je ponarejal podpise.« Potem bi se začelo. Bila bi ponovna obravnava. Njej bi se odprla vrata ječe, Filipu pa bi prisodili še nekaj let več kakor so njej.

Skušnjavo je odpodila. Spodaj ob vodi je zagledala gospoda kurata. V roki je držal zaprt brevir in je opazoval postvri v tolmunu. Kakor že večkrat, je Pavlo zaskrbelo, kaj si misli gospod kurat o njej. Morebiti jo ima za hinavko in lažnivko, morebiti

Poljska emigracija

V zgodovini modernega sveta bi zaman iskali narod, ki bi imel tako močno emigracijo kot poljski, in še zlasti tako ugledno in pomembno. Varšavski listi so pred nedavnim objavili presenetljive številke. Današnja Poljska ima čez 30 milijonov prebivalcev, a nič manj kot četrtnina Poljakov — deset milijonov — živi v tujini.

Ta ogromna množica izseljencev je nedvomno v zvezi s poljsko zgodovino. Zaradi protipoljske gospodarske politike, ki so jo do prve svetovne vojne vodile Rusija, Nemčija in Avstro-Ogrska, se je ogromno Poljakov izselilo na drugo stran Atlantika. Obljubljena dežela Poljakov, ki jim v domovini ni bilo moč živeti, je bila Francija. Tja je prišel prvi val beguncev, največ izobražencev in vojakov, po neuspeli vstaji leta 1830; drugi val, med obema svetovni-ma vojnami, so predstavljali delavci; tretji val emigrantov pa je pognal iz domovine sedanji poljski režim.

Izseljeni Poljaki so izvrstno organizirani. Povsod imajo športna, strokovna in kulturna društva, svoje liste in šole. Za versko življenje med njimi skrbi okoli sto duhovnikov — Poljakov.

Le nekaj imen odličnih Poljakov v emigraciji po vojni: generala Wladislaw Anders in Bor-Komorovski, junaka druge svetovne vojne, zadnji zakoniti predsednik republike Avgust Zaleski, nekdanji poljski poslanik v Londonu Edvard Raczyński in drugi.

Moja mati

Nič dražjega nima ves svet, ko moja je mati, za vsa bogastva sveta ne maram je dati.

Najlepši demanti, koliko jih kje blesti, pač lepši niso, ko matere moje oči.

Najlepša pesem, kar jih kdaj je kdo pel, glas moje je matere — naj ne bi v vek onemel!

In matere moje blagi, sladki smehljaj — glej, ni li ko sonca oživljajoči sijaj?

In žalujoče matere moje solze, o, huje ko rane telesne me skelé ...

O, kje na svetu zaklad je, kot moja je mati? Za vsa bogastva ne maram je zamenjati.

Ksaver Meško

ZA NAŠE MALE

JOŽA VOVK:

Še trikrat, mamica ...

Mati daleč si nocoj.
Med menoj je in teboj
mreža dolgih cest,
šum stoterih mest,
veliko dni hoda.

Mati, vidim te nocoj,
vidim, kako je s teboj:
glava tone ti med rame,
jagode prebiraš zame.
Trikrat že si vse prebrala,
trikrat Križanemu zajokala
si molitev svojo vročo,
razodela bol pekočo.

Joj, mamica, še trikrat
romajo naj drobne jagode
skoz koščene tvoje prste,
dolge angelske naj vrste
solze ti prestrezajo
in jih nosijo v nebo!
Trikrat, mamica, še trikrat
naj iz duše ti molitev zagori,
v daljnem, mrzlem svetu
sin tvoj vedno še trpi, trpi ...

Materinski dan

Vsako leto v majniku proslavljamo praznik naših mater.

To je praznik vseh tistih tisočev in tisočev mater, ki so vse življenje trpele in se za svoje otroke žrtvovali.

To je tudi praznik tvoje in moje matere. Nekaterim otrokom so matere že umrle, ti pa si srečna, ker mamica še imaš. Pa mi povej, kakšna je tvoja mama?

Dorica, ki obiskuje drugi razred, je pripovedovala: »Moja mama je kmetica. Zjutraj prva vstane in zvečer zadnja gre k počitku.

Ne vem, kakšno barvo imajo njene oči, vem pa, da so svetle, kadar me pogleda. Takrat mi je toplo pri srcu ali pa me zaskrbi, če nisem česa prav storila.

Njeni lasje so sivi. Mnogo je trpela zame, za moje brate in sestre.

Njene roke so žuljave od trdega dela in vendar tako mehke, kadar me zvečer ode-ne in poboža. Dokler tega ne stori, ne morem zaspati.

Ko sem bila nekoč bolna, je prečula mnogo noči ob moji postelji, da me je pokrivala in negovala.

Mnogo bi lahko še povedala o svoji mamici, a vsega ne morem.

Na materinski dan ji bom podarila šopek najlepših cvetic, ki jih bom sama nabrala, in zašepetala ji bom na uho: »Moja zlata mama, jaz te imam tako rada!«

dela, kakor bi se pred njo odpiralo brezdanje brezno. Najraje bi bila glasno zavpila in zajokala: »Saj nisem jaz storila, saj je Filip.« Pa ni. Čez čas, očenaš bi bila lahko zmolila medtem, je komaj slišno šepnila: »Res nisem pomislila.«

Duhovni gospod, nekaj čez trideset mu jih je bila Pavla prisodila, je videl, da je nova kaznjenska zrušena do dna. Prišel jo je dvigati. »Lepo je od vas, da ne tajite,« je spregovoril. Pavla ni vedela, ali misli na bridkost staršev, ali jo hvali, ker ne taji krivde same. Hotela je vprašati, pa si je premislila. Molčala je. Kurat pa je že govoril, da vsaka krivda kliče nase kaznen in da se greh more zbrisati le s kesanjem in pokoro. In da če kazni, ki jo komu prisodi človeška pravica, sprejmemo kakor iz božje roke, zadobi prestajanje nevednosti nadnaravno vrednost, katero vpisujejo angeli v nebesih v knjigo življenja. H koncu je kurat dvignil roko, Pavlo blagoslovil in jo odpustil.

Sedaj ga je videla z okna, kako se je, obblečen v dolg, črn talar, sklonil v travo, ujel kobilico in jo vrgel ribam.

Pri velikonočni spovedi se ni obtožila goljufije. Gospod kurat je dobro vedel, koga spoveduje, kako bi ne, in je povpraševal na vse kraje in na vse mogoče načine, če ji vest ničesar več ne očita. Priznala je, da je močno razžalila starše, pa takrat je bila v taki stiski, da ni nič pomislila na očeta in mater, kasneje je bilo pa že prepozno. S poti, na katero je bila stopila, se ni mogla

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

KSAVER MESKO:

„Je pač — mati!“

Potrkal je rahlo, komaj slišno, da nisem prav vedel, je li resnica ali se mi je samo v mislih tako zdelo. Vendar sem se oglašil. In je počasi, boječe vstopila žena proti petdesetim. Nekoliko sem jo poznal; iz sosednje župnije je bila; na cesti sva se včasih srečala, se pozdravila, kako besedo spregovorila. A danes je bila vsa izpremenjena, vsa preplašena, prepadla. Toliko da sem jo videl, sem si že rekel: »Ta prihaja z bolnim srcem.«

A da bi jo razvedril, sem jo glasno in veselo vprašal:

»Kaj lepega in dobrega prinaša, mati?«
Žalostno je odkimala. Da lepega in dobrega nič, je s težavo iztisnila, kakor bi jo v grlu davilo. Če sem slišal, da je bilo pri Gornjaku, v čigar bajti so kot gosti, ukra-

deno? Slišal, da! Bajne ves izkupiček za eno kravo so mu odnesli. Hud udarec za kmeta, sodim!

Nesreča, da! A hujša morda zanjo kakor za Gornjaka.

Hujša zanjo? Kako to?

Ker dolžijo njenega sina, da je denar vzel, je priznala tiše. Čelo se ji je nabralo v bolestne gube, ob očeh ji je drhtelo; ni me pogledala, tako jo je bilo sram, tako je trpela; mrko je gledala v mizo; velike, izdelane, razpokane roke so ji kakor ohromele ležale na kolenih.

Kateri bi naj to storil? Več jih brž ima.

Najmlajši ..., ki je pri Gornjaku za pastirja.

Čudil sem se: Kaj naj fant s tolikim denarjem? No, če bi vzel nekaj kron — pred dobrimi štiridesetimi leti je bilo to.

»Saj ni on, saj ni! Tudi nekaj kron ne! Ni mogoče! Živeti ne bi več mogla, če bi bil moj sin tat!« je kričalo iz nje v neskončni obupanosti.

Dasi sem jo izpočetka kanil s svojo vedrostjo razvedriti, se je njena tegoba in žalost polasčala tudi mene. In negotovost, kaj naj rečem; ko pa nisem vedel, je li fant nedolžen ali kriv. Bolno sem čutil, kako veliko gorje je, če vidimo, kako kdo, oslepljen po udarcih usode in nesreče, obupno išče pravo pot. Prosi, naj mu jo pokažemo. Pa je sami ne poznamo, sami v temi tavamo.

Vendar sem jo poskusil tolažiti: »Upajva, da ni.«

»Nil Nil«

Če je bila kaka preiskava?

Bila! Orožniki so ga imeli v mestu.

»In kaj so zvedeli?«

»Fant se je ustrašil, pa je rekel, da je vzel.«

»Sam je priznal.«

»Ustrašil se je pač. A ko bi moral povedati in pokazati, kje denar ima, ni ničesar vedel. Ni ga mogel pokazati, ker ga nima.«

»Pa so ga potem izpustili?«

»Da, izpustili. A še zmerom hodijo gor k nam in ga izprašujejo. Menda le mislijo, da je on. Jaz pa atpim in si pomagati ne morem.«

»Bodo že dognali, če je nedolžen.«

»To, to tako želim. Pa sem prinesla za eno mašo, sv. Roku na čast. Če za boleznijo pomaga, bo morda še tu. Saj je to hujše ko bolezen.«

»Verjamem, mati. In sam Bog daj, da bi se razodelo, kdo je vzeti!«

»Da bi se le! Boste brali mašo na ta namen, prosim. Tako ne morem živeti! Kakor senca se vlačim okrog; še jokati ne morem več.«

Že poprej, ko sem gledal njen upadli, peplnati obraz in kako je vse trepetalo v nji, pa vendar ni zajokala, sem si rekel: »Uboga žena nima več solz. Najhujše gorje pa je, če mati za svojega otroka več jokati ne more.«

Da si naj vendar ne dela prevelikih skrbi, sem ji prigovarjal, ker se mi je v srce smilila. Da bo še vse dobro. A na fanta naj budno pazi, ga strogo drži. Če je že kdaj kaj vzel, sem jo še vprašal.

»Doma nikoli! Kje bi se bil navadil?«

»Mladost — norost! Ne premisli. In stori kaj, še preden se zave, da bo nápak. In priložnost je zapeljiva, če se ravno nudi. Še močnejše je zmagala. Še svetniki so padli kakor podžagani hrasti.«

Pogledala me je tako strašno obupano, da sem se zdrnil. — Ali tudi jaz verjamem, da je njen fant to storil? Saj ji ven-

PALČKI NA DELU

»Živela je deklica sama, živela,

umrl že očka je njen;

tam v zlatem se raju je majka blestela

na hčerkico svojo kot jasen, čist sen.«

Ne vem, če sem prav napisal to pesem, ki sem se jo v otroških letih učiti moral. Pač pa se še dobro spominjam, da je ta uboga deklica zjutraj vstala:

»In v zgodnjem je jutru ubožica vstala,

odpravila v daljni se svet,

da očka in majko bi spet poiskala ...«

Pri tem svojem iskanju je revica zašla v temen gozd. Kamor je pogledala — sama drevesa. In počasi se je bližala tudi že noč.

»In gorko jokala je mala sirota,

ko zbežal jej beli je dan!«

Potlej pa pesem tako lepo pripoveduje,

ko je smela z njim govoriti le pred uradno pričo. Pavla je opazila, da jo ciganka Kati čedalje bolj pomilovalno pogleduje. Skušala se je iztrgati iz kroga svojih spominov in misli, pa se je venomer povračala na dom in videla žalostni obraz matere in zagre njene očetove poteze. Prav zaré ji je odleglo, ko je sestra Donata ukazala oditi h kosilu. Pa ni bila lačna. Celo s težavo je zaužila odmerjeno ji hrano.

Po kosilu se je šel njen oddelek sprehajati na vnanje dvorišče. Kati se je potrudila, da sta bili s Pavlo prvi par. Z drugimi kaznjenci zadaj sta hodili v krogu naokrog. Ptiči so že kar vsi utihnili, le kukavica se je oglašala v zelenem bukovju pod Svetim Petrom.

»Gospa,« je prišla Kati narahlo Pavlo za roko in pričela pogovor.

»Kaj je, Kati?« se je zdrnila Pavla iz zamišljenosti.

»Grda sem bila danes dopoldne,« se je opravičevala ciganka.

»Zakaj?« se je začudila Pavla.

»Ker vam nisem ponudila nič kruha.« Pavla je spoznala iz glasu, da je ciganki res hudo.

»Bi ga ne bila sprejela. Nisem bila lačna,« je odkimala Pavla.

Kati je pa nadaljevala, kakor bi je ne bila slišala: »Saj bi vam ga bila prav gotovo ponudila, da sem vas prej prepoznala. Pa sem se šele po odmoru spomnila, kje

dar ne bom še jaz zasajal noža v razboljeno srce, če išče pomoči pri meni!

Naglo sem se umikal.

Saj ne sodim. Kako bi le mogel? Nisem Bog, nisem vseveden. Samo mislil sem, da bi bilo mogoče ...

Ne, ne! Ni, mogoče! Kako bi bilo? Ne! Nikoli več ne bi smel prijeti za kljuko domače hiše, če bi bil tat. Ah ne — njen sin, pa tat!

»Saj mislim tudi jaz, da ni. Se bo že doglalo, kdo je denar nesel, in da je vaš sin nedolžen.«

»Zato pa mašuj! In da mu Sveti Duh pamet razsvetli!«

Počasi je našela na mizo kupček papirnatih kron, tistih starih avstrijskih, žigosanih. Vse zamazane, razcefrane, križem zlepljene.

Gledal sem jih, razmišljal: »Kako dolgo in kako težko je bedna žena te krone pač zbiral.«

In sem ji prigovarjal: »Mati, ko bi denar spet spravili ...! Bi maševal kar tako, Vem, da se vam ne godi predobro.«

»Seveda ne! A potem za fanta ničesar ne storim, če sv. maše ne plačam.«

»Ako mislite tako, naj bo v božjem imenu!«

»Saj rada dam. Samo da to res ne bi bilo! Samo da fant kradel ni!«

Ko je odhajala, se ji je še ob vratih bolno trgalo iz srca: »Moj sin — pa tat? Ne, ni mogoče! Ne!«

Gledal sem skozi okno za njo, kako je stopala dol proti cerkvi, počasi, sključena, kakor bi nosila težko, težko breme.

Pa sem pogledal krone na mizi. Zazdelo se mi je, da niso oškropljene samo z njenimi potnimi sragami, ko jih je služila s težkim delom, ampak z njeno srčno krvjo.

In sem si govoril v sočutju z njenim trpljenjem in v spoštovanju in občudovanju njene ljubezni: »Je pač mati! Ljubi, ljubi. In trpi ...«

kako so se krog nje zbrali skrateljni, gozdni palčki, jo skušali potolažiti, jo nazadnje za svojo kraljico izbrali in srečno „odpeljali jo v zlati so grad“.

Otrokom nam je bilo kar hudo, ko je učitelj povedal, da je to le pravljica. Preveč žal nam je bilo, da ne bi bila ta revna deklica srečna, ker so jo tisti palčki osrečili. Morda zato, ker otroško srce — premalo izkušeno — velikoraje in hitreje veruje v dobroto in ljubezen kot pa v zlo in hudobijo.

Zato sem bil posebno presenečen, ko sem bral pred nekaj leti časopisno poročilo z gornjim naslovom. In to poročilo je vredno, da ga preberemo.

Iz Vzhodne Nemčije je že pred leti pri-

sem vas nekoč videla. Pred leti je bilo. Naša družina je šla na pomlad iz Italije skozi Brda nazaj proti Ogrski. Dež nas je ustavil. Lačni in mokri smo bili. Vzela sem s sabo razcapanega brata Tončija in šla prosit. Povsod so nama kazali vrata. Ljudje sami niso imeli. Tudi ukrasti nisva mogla nič. Nazadnje sva zavila na borjač premožne domačije. Hlapec naju je hotel odgnati s psom. Pa se je oglašilo mlado dekle in naju poklicalo v hišo. Dalo nama je gorkega mleka in kruha. O, kako se je prileglo. Tonče je dobil še suknjič, jaz pa obnošeno srajco. Tisto dekle ste bili vi. Se še spomnite, gospa?«

Pavla res ni še pozabila, da se je nekoč usmilila premraženega ciganskega dekleta in raztrganega ciganka, da je bila pa ravno Kati tista, bi pa ne mogla reči. Pa je moralo biti že res.

Pavla je začutila, da je breme, ki jo je že ves dan z neusmiljeno težo pritiskalo k tlom, in je grozilo, da jo stre, pričelo postajati lažje. Hvaležno je pogledala ciganko in se res mračno spomnila njenega obraza. Kakor bi ji bila Kati pogledala v dušo, je nadaljevala: »Gospa! Že več dni razmišljam, kako so vendar mogli vas obsoditi. Danes pa, ko sem gledala vaš prijetni jok, mi je nekaj reklo, da tudi vi po nedolžnem trpite.«

»Misliš,« se je žalostno nasmehnila Pavla ciganki. Čutila je, kakor bi jo bila pobozala ljubeča roka.

DANILO GORINSEK:

Koder zre...

Koder zre, ljubezen nosi,
milost trosi, zame prosi
zdravja, zlate sreče ...
naša mati.

Koder zre, ljubó pozdravlja,
dobre, slabe blagoslavlja,
srečne in trpeče ...
naša mati.

Koder zre, ljubezen nosi,
zase le nikdar ne prosi
milosti in sreče ...
naša mati!

bežala na Zapad neka vdova in dobila delo ter stalno mesto v kraju Hattingen. Samo eno željo je še imela: da bi našla kako stanovanje. In res ga je kmalu nato dobila. Bila je vsa srečna, še prav posebej, ker je vedela, da je še veliko domačinov, ki že tudi dolgo čakajo na stanovanje, pa ga še dosedaj niso dobili.

V to veselje pa se je kmalu vmešala bridka skrb: Kako bo, reva, mogla plačati vse stroške za selitev in še več za prepotrebno obnovitev stanovanja, da bo sploh mogla vanj?

In zdaj se je pokazalo, da »palčki« še niso izumrli. In sicer so prišli v podobi sodelavcev te žene. Pri istem podjetju so delali in zato poznali skrbi in veselje te žene.

Šli so tja v stanovanje in popravili vse, kar je bilo treba popraviti. Okna, ki se niso dobro zapirala, vrata so prepletkali, predstavili električno napeljavo, kakor je bilo potrebno ... Tudi v klet so šli, da bi bilo prav vse v redu. In nazadnje so še kot postrežki šli ter pomagali pri selitvi.

Ko se jim je žena vsa srečna zahvaljevala, ker so bili tako dobri, so ti le z roko zamahnili:

»Ni vredno besede! Se vendar razume, da moramo v takem slučaju pomagati!« —

Če bi bilo še več takih »palčkov« na svetu, bi bilo veliko lepše življenje! Mislimo včasih, da bi jih tudi mi lahko posnemali!

»Saj mi ni treba pritrditi, če ne marate izdati svoje skrivnosti, čeprav bi vas morebiti jaz bolj razumela kakor katera koli druga izmed kaznjenc. Kaj morate prestajati šele vi, vajeni vsega dobrega, ko že jaz včasih kar obupujem. Mene so obdolžili in obsodili zavoľjo krutosti, ki bi je ne zmogla. Najhujše je pa to, ko mi nihče noče verjeti, da sem nedolžna. Vsak skomigne z rameni in si misli, da cigani samo lažemo.« Kati je začela hoditi počasneje. »Ali jaz še vedno upam, da se kdaj skaže pravica,« je tiho pristavila.

Pavla je spoznala, da ciganka tipa, če bi ona bila pripravljena verjeti njeni izpovedi. Če bi bila tudi trdno prepričana, da se ciganka hoče delati samo lepo, bi ji sedaj ne mogla odreči, naj pove svojo zgodbo. Še celo sama jo je pozvala, naj se razgovori. Ciganki so se razžarele temne oči. Za hip je skoraj obstala, stisnila Pavli roko, pa spet začela hitro hoditi naokrog po sprehajališču. Kaznjence v parih z njima so zagnale vrišč nad mačko, ki se je priplazila k ograji. Sestra Donata, ki je stala sredi dvorišča, jih je posvarila. Ciganke Kati vse to ni zmotilo. Kakor bi se bala, da jo Pavla kasneje ne bo več voljna poslušati, je hitro začela pripovedovati.

»Bilo je v jeseni. Taborili smo v lozi v bližini vinogradov ob ogrski meji. Drevje se je že barvalo in noči so bile hladne. Nič ne bom tajila. Ves dan sem hodila okrog vinskih hramov. (Dalje prihodnjič)

Zahodna Nemčija pogojno za pogodbo o neširjenju jedrskega orožja

Zahodnonemška zvezna vlada se v načelu strinja s pogodbo o neširjenju atomskega orožja, pridržuje pa si svojo končno veljavno odločitev o podpisu dokončne izdelave besedila. Razen tega zahteva Bonn, da storijo tudi atomske sile korake v smeri zmanjšanja jedrskega orožja ali da vobče prenehajo z izdelavo istega.

Izjavo, katero je pretekli teden (v sredo, 26. aprila) dala nemška vlada na svoji seji, po sestanku kanclerja Kiesingerja z ameriškim predsednikom Johnsonom, je zunanji minister Willy Brandt prebral v Bundestagu. Brandt je ob tej priložnosti imenoval vrsto pogojev za pristop Zahodne Nemčije k pogodbi o neširjenju jedrskega orožja:

- Nova posvetovanja z Združenimi ameriškimi državami, še preden bo pogodba predložena razorožitvenemu odboru v Ženevi.

- Uporaba atomske energije v miroljubne namene se ne sme ovirati.

- Jasna povezava s splošnimi razorožitvenimi ukrepi.

- Jamstva o varnosti.

- Možnost za sklenitev pokrajinskih sporazumov (to pa predvsem evropskih).

Zunanji minister Brandt je dal Bundestagu razumeti, da so Združene države Amerike že privolile v del teh pogojev, tako na primer o posvetovanju in o uporabi atomske energije v miroljubne namene.

Nato se je Brandt obrnil proti sovjetskim očitkom, češ da Nemčija postavlja te pogoje zategadelj, ker bi sama rada imela jedrsko orožje. Tuti druge neatomske države imajo podobne pomisleke proti pogodbi o neširjenju jedrskega orožja, kakor Bonn, je dejal Brandt. Sicer pa je posest atomskega orožja dandanes manj vprašanje znatnosti kot pa politična zadeva. S tem je hotel povedati, da bi bila Nemčija že danes v stanju izdelovati atomsko orožje, če bi to hotela.

Konferenca vzhodnega bloka v Karlovih Varih

Od ponedeljka, 24., do srede, 26. aprila, je bila v Karlovih Varih, znamenitem češkem zdravilišču in kopališču, konferenca evropskih komunističnih partij. Navzočih je bilo le 24 od njih; Jugoslavija, Romunija in Albanija so bojkotirale sestanek, pa tudi male komunistične partije: Holandije, Islandije, Norveške so odpovedale, medtem ko je švedska partija poslala le opazovalca.

Ob koncu konference so podpisali skupno deklaracijo o tem, kako doseči evropsko varnost.

Kot se je zvedelo, vsebuje deklaracija med drugim dva konkretna predloga: da bi vse evropske države podpisale nekakšen dogovor o tem, da se odrekaajo uporabi sile

pri reševanju evropskih problemov; in da bi izjavile, da se ne bodo vmešavale v notranje zadeve drugih držav. V novem, urejenem besedilu skupnega dokumenta piše, kot pravijo, da politika Zahodne Nemčije ogroža evropsko varnost, še zlasti pa jo ogroža njen militarizem in revanšizem. Besedilo tudi obsoja Združene države Amerike, ker se vmešavajo v zadeve evropskih držav. Zahodna Nemčija bo morala, če se hoče zblížiti z vzhodno Evropo, priznati povojne meje, neveljavnost Münchenskega sporazuma in obstoj Vzhodne Nemčije, s katero mora sodelovati in izboljšati odnose. To so hkrati pglavitni pogoji za evropsko varnost.

Mohorjeva knjigarna v Celovcu

IMA NA RAZPOLAGO:

Kraljestvo božje 1966, 174 str., broširano. — Najnovejša izdaja, ki obravnava ekumenska vprašanja. Cena: 20.— šil.

Izšla je knjiga Janka Mlakarja: »Herta«, broš., 235 str., ki je dolgo časa izhajala v mesečniku »Vera in dom«. Pisatelj opisuje lep lik krščanskega dekleta. Cena: 25.— šil.

Vladimir Vauhnik: Nevidna fronta. Pisatelj, ki je bil za časa II. svetovne vojne vojaški ataše v Berlinu, opisuje svoje spomine, kako je obveščal zaveznike o Hitlerjevih načrtih. Cena: 110.— šil.

Knjižica: Gospa Sveta opisuje zgodovino in znamenitosti starodavne Marijine božje poti. Tiskana na lepem papirju in opremljena z lepimi slikami. Cena: 12.— šil.

Franc Sodja C. M.: Meditacije, br., 103 str. Zbirka je razdeljena na pet oddelkov: Spomini (15 pesmi), Misli (16), Lesene jagode (15), Pred vrati pekla (13) in Sinjine (11). Umetniško in emotivno moč stopnjujejo tudi lesorezi. Meditacije, ki so zrasle iz tradicije, so podoba sodobnega sveta in izraz bolečega bitja človeka pred samim seboj in pred Bogom. Cena: 50.— šil.

Naznanjamo, da smo prejeli »Bogoslovni vestnik«, štev. 3—4. (Cena: 57.— šil.) in knjižico »Liturgija po vzhodnem obredu« (Cena: 20.— šil.).

ZA NAŠO MLADINO:

Josip Jurčič: Jurij Kozjak, broš., 150 str. Povest o slovenskem janičarju. Cena: 15.— šil.

Tone Seliškar: Bratovščina Sinjega galeba, vez. 108 str. Pisatelj opisuje pustolovščine mladih fantov na morju. Cena: 21.50 šil.

Če potrebujete matrice, jih lahko dobite v naši knjigarni po zelo ugodni ceni.

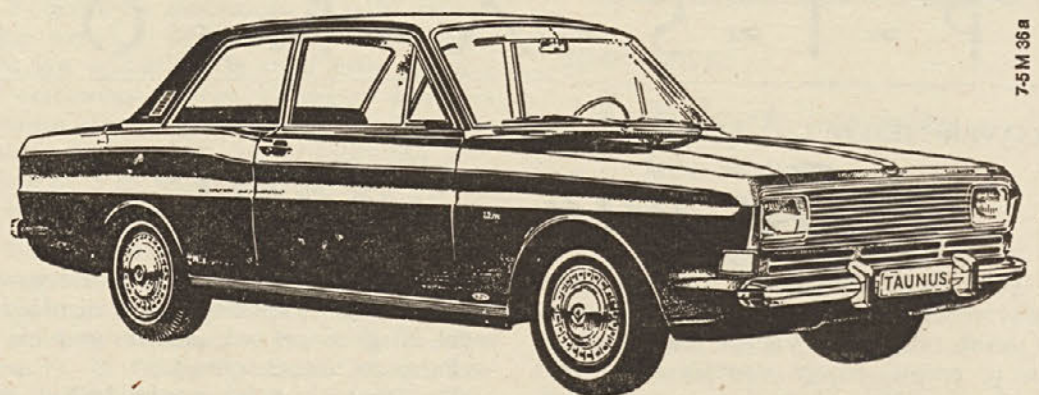
Družba sv. Mohorja v Celovcu
Viktringer Ring
9020 Klagenfurt

Ure in nakit v veliki izbiri pri

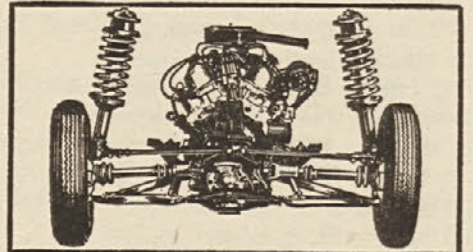
Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9
Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi strto zlato).

Der neue Ford Taunus 15M: V-Motor, Frontantrieb, S48.650,-

Wenn Sie gern sportlich fahren, dabei aber Raum- und Ausstattungskomfort zu schätzen wissen, dann müssen Sie den neuen Taunus 15M kennenlernen: den rassigen 1500er mit 55 PS (TS und TS-Coupé: 65 PS), verstellbaren Einzelsitzen, Ford-Vollkreisventilation und Geräumigkeit für fünf!

Ford Ein Ford hält Wort

Bewährter Frontantrieb, McPherson-Federbeine, breite Spur!

Ford Autohaus Kaposi & Co

KLAGENFURT, Villacher Straße 51, Telefon 71251
Herrengasse 10, Telefon 70122

KMETJE POZOR!

NAJNOVEJSE KMETIJSKE STROJE, MLATILNICE, TRAKTORJE, KOSILNICE, MOPEDE, KOLESNA, HLADILNIKE, PRALNE STROJE, ELEKTRIČNE MOTORJE, BRZOPARILNIKE (kotle), KOTLE ZA ŽGANJEKUHO, SADNE STISKALNICE (»preše«) VSEH VRST

vam nudi ugodno domačo tvrdka

Johan Lomšek

št. Lipa, Tihoja 2, P. Dobrla vas — Eberndorf, Telefon 04237 246

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašujejo v našem listu!

Soboslikarske vajence sprejmemo. Za hrano in stanovanje poskrbimo. Soboslikarski mojster

HANS SCARSINI

KLAGENFURT — CELOVEC, Friedelstraße 37.

Vse poljedelske stroje, vse za gospodinjstvo ugodno in na obroke Vam nudi tvrdka

HANS WERNIG

KLAGENFURT

Paulitschgasse (Prosenhof)

Velika zaloga

perila

blaga

in volne

za moške, ženske in otroke

L. Maurer

Klagenfurt, Alter Platz 35

2680.-
ŠILINGOV

STANEJO ZAKONSKE SPALNICE
IZREDNA AKCIJA
Tovarniška cena

pri

Villach - Beljak

HANZEJ KOVAČIČ